

TORSDAG 6 OKTOBER. NR 40/2011

John
Vikström
vågar tro
Sidan 2

Kampanj
med dold
avsändare
Sidan 5

Ett gott
liv på
gården
Sidan 8

**Vill göra
mera** Sidan 6

VI VAR DAG

Pensionär i flygande fläng

När Jan-Erik "Kak" Nyman blev pensionär slängde han almanackan och klockan. Han fortsätter leva ett aktivt liv men har lärt sig att säga nej. Efter 30 år som kyrkoherde satsar han nu på familjen och gymnastiken i IF Drott. Femton armhävningar går fortfarande som en dans.

Sidan 7

**När en förälder dör
tar sorgen inte slut**
Sidan 10

**Elgitarr och kyrkorgel
gav stående ovationer**
Sidan 12

**Alltid älskad,
alltid sedd**
Insidan 15

LEDARE MAY WIKSTRÖM

Ny rond om äktenskapet

I FÖRRA VECKAN presenterades namningsamlingen för den väntade lagmotionen om ny äktenskapslagstiftning.

Det var alltså den som inte rymdes in i det bångnande regeringsbygget i somras. Nu börjar lapp-täckets alla kompromisser synas och man undrar hur länge sömmarna faktiskt kommer att hålla.

MOTIONEN rubriceras av undertecknarna som en motion för jämlika äktenskap. Borta är termer om samkönade eller könsneutrala förbund. Tunga namn finns redan med, bland dem ministrarna Alexander Stubb (Saml.), Jutta Urpilainen (SDP), Ville Niinistö (Gröna), Paavo Arhinmäki (VF) och Stefan Wallin (SFP).

I korthet går motionen ut på att par av samma kön ska kunna ingå äktenskap – det tidigare registrerade partnerskapet går till historien (om de som ingått sådana inte enkom vill behålla sitt förbund som ett sådant) och paret ska kunna ha samma efternamn och få adoptionsrätt.

DET VAR JUST den här motionen som Kristdemokraterna inte ville se i riksdagen under den här perioden. Och även om partiet kunde vandra ut ur Ständerhuset i somras med fanan högt införd de egna valjarna, med försäkringen om att något sådant inte fanns med i texten, så fanns upplägget redan där.

Å ena sidan kan man undra om det hela inte var en Pyrrhusseger för KD. Vad vann partiet egentligen annat än ett rent samvete över att inte ha medverkat till en eventuell lagändring? Å andra sidan kan man fråga sig om dessa tunga regeringsnamn skulle ha agerat så här om det hade varit fråga om något annat parti och någon annan ideologi än just KD:s? Den frågan väcker en viss olust.

NAMNINGSAMLINGEN sänder också en stark signal till kyrkan, som har ställt upp bevarandet av det nuvarande äktenskapsbegreppet som ett av målen i kyrkans eget "regeringsprogram".

Trots att undertecknarna och förberedarna till lagmotionen säger att kyrkan och kyrkorna är fria att själva formulera äktenskapets väsen, är saken klar: I det här fallet har kyrkan politiskt *no say*. Och hade det inte varit för att Kristdemokraterna behövdes i den brokiga regeringsuppställningen, så hade motionen i stället funnits som text i regeringsprogrammet. Sätillvida får man erkänna att KD har gjort ett politiskt statement som syns.

KD:S ORDFÖRANDE Päivi Räsänen är bekymrad för att en ny äktenskapslag också sätter press på kyrkans äktenskapssyn. Det har hon säkert rätt i. Men den diskussionen fortsätter antagligen ändå. Inom kyrkan har man diskuterat att avstå från vigselrätten ifall glappet mellan äktenskap och äktenskap blir för stort. Då utgår kyrkan fortfarande från att det kommer att vara just ett val. Men det kan också gå snöpligt värre. Bland dem som i olika sammanhang kommenterat motionen höjs också röster som vill frånta kyrkan den juridiska rätten till vigsel.

"Trots att undertecknarna och förberedarna till lagmotionen säger att kyrkan och kyrkorna är fria att själva formulera äktenskapets väsen, är saken klar: I det här fallet har kyrkan politiskt *no say*."

PROFILEN: JOHN VIKSTRÖM

"Jag är rysligt nyfiken och har ett stort behov av att förstå."

"Låt dig inte skrämmas!"

Tvivlen tog den unge teologen John Vikström nästan till helvetets port. Men också tillbaka till sorglös tillit igen.

TEXT OCH FOTO: MAY WIKSTRÖM

All journalistik är ett val. Den här intervju kunde ha varit en annan, en om värderingar i dagens Finland, om socialt ansvar, om kyrkans och de söndervittrande kollektivens utmaningar.

Den intervjun med väl genomtänkta repliker finns också i mitt anteckningsblock när jag går ut ur paret Still-Vikströms vackra pensionärlägenhet i centrala Åbo. Men den här gången är det den andra berättelsen om John Vikström som stiger fram. Om en ung man som tvivlade i grunden – och som ändå valde att tro. Som blev både biskop och en av vår tids mest respekterade ärkebiskopar.

Gick till botten

Barndomshemmet i Kronoby fostrade två biskopar. Både John och brodern Erik har berättat om hur särskilt fadern Edvin kombinerade ett aktivt församlingsengagemang med ett lika aktivt samhällsengagemang. Dessutom var han väckelsepredikant. Det fanns en naturlig växelverkan mellan det världsliga och det andliga.

– Visserligen fanns syndakatalogerna inte spikade på väggen, men det måste sägas att inte skulle det ha setts med blida ögon om vi hade gått ut och dansat. Men redan i gymnasiet kom tvivlen. Då kom frågan: "Varför tror du?" åtföljd av: "Är det bara föräldrarnas tro du har?". Tvivlen fortsatte och växte under studietiden. Allt det han hade övertagit måste bli hans eget.

– Under en tid tyckte jag att jag inte trodde på någonting. Men jag bestämde mig för att gå till botten med frågorna. Ända till helvetets port om det så behövdes, säger han eftertänksamt.

Vad var resultatet? Vilket är John Vikströms eget svar på frågan "vad tror du?"

– Att inte tro på sin tro. Att det inte är fråga om en prestation. Att mitt ibland alla kritiska tankar ta sikte på Kristusgestalten, på vad han är och betyder.

John Vikström ser allvarlig, men ock-

så lätt road ut av minnen som väcks. I hans kamp kom bidrag också från oväntade håll.

– En viktig bit kom från min främste konkurrent till biskopsämbetet, Sigtrygg Serenius, i predestinationsläran.

En annan byggsten gav Helge Forsman, evangelisk förgrundsgestalt, i undervisningen om "det objektiva i kristendomen".

– Det vill säga, det som Gud gör. Alla dessa bitar gjorde att jag blev ställd på en stadig grund. Att det bland de intellektuella frågorna finns en tillit.

Destillatet av kampen syns i Vikströms herdabrev till Borgå stift *Tro i kris* (1972). Boken väckte stor debatt, och fick bland annat skarp kritik från evangeliskt håll. En av hans teser är att den kämpande tron inte är en övergående fas utan något som hör till själva trons väsen.

Sorglös i tilliten

Jag undrar om han i sin tur gav vidare sin tro till sina egna barn.

– Vi gav ju dem en kristen fostran, men jag har inte predikat eller förkunnat. De har nog fått söka sina egen vägar.

Han skrattar till nästan lite förläget: – Ja, egentligen lämnades de nog lite vind för våg. Vi litade på att det skulle gå bra.

"Vi" var i det skedet han och hustrun Birgitta. Hon dog i cancer 1994, när John Vikström var mitt uppe i uppdraget som ärkebiskop och det blåste kring öronen.

– Det var tufft. Osökt kommer frågan: Hur orkar man?

John Vikström reser sig och hämtar sitt slitna bönehäfte. Han läser högt de två bibelställen han skrev in när han började som biskop i Borgå.

"Var tapper och stark! Låt dig inte skrämmas, bli inte förskräckt! Herren, din Gud, är med dig i allt vad du gör"

"Herren är mitt ljus och min räddning, vem skulle jag frukta?"

– Det är så mycket man kan vara rädd

för om man börjar tänka på det. De här bibelorden har gett mig en viss sorglöshet som har hjälpt mig att gå vidare också när det har varit svårt. Ibland frågar jag mig om jag är för ytlig, men jag vill tro att det handlar om en medvetenhet om att om Gud har kallat mig, så är han också med mig, säger han.

Samhällsfrågor lockade

John Vikström var äldst i syskonskaran och fick tidigt axla ansvar i familjen, när fadern var ute vid fronten. Han säger att det säkert har format honom, liksom de andra barn som växte upp i krigets skugga. Det kunde ha blivit ingenjör eller läkare av honom, men när han talar om sitt stora intresse för samhällsfrågor skymtar det också fram att karriären kunde ha gått åt det politiska hållet.

– Men slöjd var faktiskt ett av mina bästa ämnen. Och ingenting är så roligt som på sommarstugan när jag får ta fram såg och hammare.

Inte utan stolthet gör emeritusbiskopen en gest med handen mot det gamla soffmöblemang i vardagsrummet. Det har han själv restaurerat på Arbis.

På frågan om hans slutliga vägval har drivits av plikt eller ambition väljer han rätt snabbt alternativ:

– Jag har alltid haft en ambition att komma framåt. Det kan jag helt ärligt säga att jag aldrig hade några planer på att bli biskop eller ärkebiskop, aldrig! Men jag tog emot de uppdragen när de kom i min väg.

Däremot var det i ett mycket tidigt skede av studierna han bestämde sig för att studera vidare.

– Var det då äregirighet eller vad, det vet jag inte ... säger han dröjande.

Sen tillägger han impulsivt:

– Jag är rysligt nyfiken! Och jag har ett stort behov av att förstå.

Det är orsaken till att han lusläser fyra dagstidningar. På frågan om det kommer en dag när han uppgivet viker ihop dem och ger upp hoppet om världen säger han bestämt nej.

– Det finns ett envist hopp i mig och jag tror inte att det är hopplöst. Det är ett släkdrag. Mina föräldrar var väldigt positiva människor trots att de hade det kämpigt ibland, inte minst ekonomiskt.

Fotnot: Bibelställena finns i Josua 1:9 och Psaltaren 27:1

KYRKPRESSEN KONTAKTA REDAKTIONEN

Chefredaktör och ansvarig utgivare
May Wikström
tfn (09) 612 615 33/
040 153 0313
chefred@kyrkpressen.fi

Redaktion i Helsingfors
Mannerheimvägen 16 A 9
00100 Helsingfors
tfn (09) 612 615 49
Fax (09) 278 4138

E-post: redaktionen@kyrkpressen.fi

Redaktion i Österbotten
Norrmalmsgatan 21 A
68600 Jakobstad
gsm 050 585 6460

Redaktörer:
e-post: namn@kyrkpressen.fi

Rolf af Hällström
tfn (09) 612 615 53

Christa Mickelsson
tfn (09) 612 615 57

Johan Sandberg
(Österbotten)
gsm 050 585 6460

Sofia Torvalds,
tfn (09) 612 615 54

Marina Wiik
tfn (09) 612 615 52

Nina Österholm
tfn (09) 612 615 51

Webbredaktör:
webred@kyrkpressen.fi

Layout:
Malin Aho

Utges av:
Fontana Media Ab

Bank:
Sampo
800012-00105840

Paradbild:
Johan Sandberg

Tryck:
KSF Media Ab, Vanda

KYRKPRESSEN ANNONSINFORMATION

Annonsredaktör:
Marianne Tanttinen,
tfn (09) 612 615 50,
annons@kyrkpressen.fi

Annonspriser:
Färg 2,05 €/spmm
Svart-vit 1,65 €/spmm
Moms 23% tillkommer

Radannonser:
4,50 €/rad inkl. moms.

Familjeannonser:
1 €/spmm inkl. moms.

Kyrkpressen utkommer normalt på torsdagar och inlämning av annonser sker senast torsdag veckan före.

För mera detaljer se mediekortet www.kyrkpressen.fi

Annonsförsäljning:
e-post: fornamn.efternamn@kyrkpressen.fi

Tom Kytöpuuro,
gsm 041 447 5725

Björn Sten,
gsm 0400 012 390

Leif Westerling,
gsm 050 329 4444,
fax (09) 278 4138

Jonny Åstrand,
tfn (06) 347 0608,
gsm 0500 924 528,
fax (06) 347 1018

Prenumerationer och adressändringar tfn (09) 612 615 50, **prenumeration@kyrkpressen.fi**.

Adressändring sker automatiskt via din församling då du gör flyttanmälan. Om du har prenumererat via Kyrkpressen kontaktar du oss.

Prenumerationspriser:
Finland & Norden 58,50 €
Utlandet 71,50 €

ATT FÖRSTÅ andras motiv och utgångspunkt är viktigt för John Vikström, särskilt när han fått mothugg. Det har också varit ett bra recept mot bitterhet. – Klaren Hellberg har ett uttryck från Såka som är befriande: ”Ti a nu vaali sässte”.

JOHN VIKSTRÖM

FYLLDE 80 ÅR 1 OKTOBER

BISKOP I BORGÅ STIFT
1970–82, ÄRKEBISKOP
1982–98

HÖG PROFIL I EN MÄNGD
EKUMENISKA OCH SAM-
HÄLLELIGA FRÅGOR

AKTUELL MED *THE SAME
CHURCH IN ALL DIREC-
TIONS* (EKUMENISKA TAL)

Nu väljs beslutsfattarna i kyrkan

VAL. I februari får kyrkan nya beslutsfattare. Fyra lekmän och två präster från Borgå stift ska väljas till kyrkomötet. Vid samma val väljs också ett nytt stiftsfullmäktige som består av 14 lekmannamedlemmar och 7 prästmedlemmar.

Det är möjligt att ställa upp kandidater i valet fram till 15.12.2011 klockan 16. En

valmansförening som består av minst tio röstberättigade lekmän kan ställa upp en kandidat i valet av lekmän.

Valnämnden i Borgå stift, förutom Åland, leds av vd **Marcus Henricson**. För val av lekmannaombud från församlingarna på Åland finns en särskild valnämnd som leds av ordförande lärare **Göran Hansen**.

Antti Pentikäinen tillbaka på KUA

UTLANDSHJÄLPEN. Kyrkans Utlandshjälps direktör **Antti Pentikäinen** återvänder till sin tjänst efter ett år vid organisationen Religions for Peace i New York.

– Kyrkans Utlandshjälp har utvecklats mycket under de senaste åren. Organisationen, som tidigare var en hjälpförmedlare, har blivit en aktiv aktör inom fältet för utvecklingssamar-

bete och humanitär hjälp. En finländsk organisation kan göra stora saker också i världsklass, säger Pentikäinen som arbetat som chef för organisationen Religions for Peace konfliktanteringsprogram.

Pauliina Parhiala som vikarierat Pentikäinen på Kyrkans utlandshjälp övergår till att arbeta som konsult.

Säsongsstart för nya Himlaliv

TV. Tv-programmet Himlaliv har fått en ny utformning inför höstens säsongstart. I det nya konceptet kommer tittarna närmare huvudpersonerna och får ta del av deras vardagliga liv.

– Höstens gäster har varit öppna och generösa med sina livshistorier. Jag tror att tittarna kommer att bli berörda av flera av dem, säger projektledare **Sandra Strömwall**.

I höstens första program medverkar **Sofie Björkgren-Näse**. I höstens övriga program medverkar bland andra **Christopher Romberg**, **Anneli ”Pandora” Magnusson** och **Lauri Kivinen**.

Tv-programmet produceras av FST5 och Kyrkans central för det svenska arbetet (KCSA). Säsongstart 9.10 kl 20.30 i FST5.

Varje gång kyrkan nämns i medierna ökar utskrivningarna

MEDIER. Också positiva nyheter om kyrkan verkar leda till utskrivningar.

TEXT: JOHAN SANDBERG
BILD: WILFRED HILDONEN

– Antalet utskrivningar är större då kyrkan nämns i ett negativt sammanhang än i ett positivt. Men också i samband med positiva kyrkliga nyheter kommer det en liten utskrivningstopp, och den överraskar mig, säger domprost **Mats Lindgård** i Borgå domkyrkoförsamling.

Ända sedan massflykten ur kyrkan efter Ajan-kohtainen kakkonens Homoilta för ett år sedan har Lindgård haft som vana att dagligen följa med antalet utskrivningar på sajten er-oakirkosta.fi.

– Jag märkte att det ibland uppstod oförklarliga toppar i statistiken. Men då jag tänkte efter upptäckte jag att kyrkan figurerat i riksmedierna dagen innan.

Lindgård påpekar att iakttagelsen inte bygger på empirisk forskning utan enbart hans fingertoppskänsla. Och att det gäller på riksplanet, inte hans egen församling.

– Jag följer ju också med den lokala statistiken och där har jag inte sett något samband.

Forskning saknas

Någon forskning i ämnet torde det inte finnas.

– Det skulle vara intressant att få veta om det verkligen finns ett samband mellan kyrkans synlighet och antalet utskrivningar. I så fall blir det ju bekymmersamt att veta hur man ska jobba. Man kan ju inte gå in för att minimera kyrkans synlighet. I så fall missar vi ju vårt uppdrag.

Mats Lindgård tror att det är unga vuxna som redan tidigare bestämt sig för att skriva ut sig, men som inte verkställt beslutet, som står för utskrivningarna.

– I och med nyhetsrapporterna blir de påmind om kyrkan och sitt beslut. Lindgård berättade om sin

iakttagelse i samband med kyrkoherdarnas träff i Karis förra veckan. **Lucas Snellman** från kyrkostyrelsens central för det svenska arbetet höll där ett föredrag om prästen och pressen. Snellman menar att kyrkan har en given plats i det offentliga rummet.

– Det finns en regional skillnad på hur mycket definlandssvenska dagstidningarna bevakar församlingarna och kyrkan. De östbottniska tidningarna bevakar kyrkan mera än de nyländska. Överlag innehåller tidningarna väldigt lite förkunnande material. Nyhetsartiklar och personporträtt med anknytning till kyrkan förekommer däremot glädjande ofta.

Intervjun är inget hot

Inom kyrkan ser Snellman också skillnader i beredskap, förmåga och villighet att figurera i medierna. Biskopen

och prästerna behöver ha en god förmåga att möta och uttrycka sig i medierna och där ser Snellman biskop **Björn Vikström** som ett föredöme.

– Vi präster ska se intervjun som en möjlighet – inte ett hot, säger Snellman. Ta er tid att träffa redaktören eller svara på deras frågor per telefon. En god relation till lokaltidningen är viktig. Jag föreslår att var och en stämmer träff med en av tidningens redaktörer över en kaffekopp. Berätta vem ni är, presentera ert specialkunnande och lyft fram vad församlingen gör rent konkret och vilken betydelse det har för lokalsamhället. Det är inte självklart att journalisterna har den kunskapen längre.

”Man kan ju inte gå in för att minimera kyrkans synlighet.”
Mats Lindgård

DIAKONI IDÉTÄVLING

Hembesöken allt viktigare

Diakonibarometern som vartannat år kartlägger finländarnas hjälpbehov visar att hembesöken blivit en allt viktigare del av diakoniarbetet, i takt med att de äldre blir allt fler. Familjerådgivningen var ett annat område som ansågs behöva mera resurser.

På diakonarbetarnas dagar den 26–28.9 startade den tredje riksomfattade tävlingen om bästa idé för diakoniarbetet. Goda idéer som kan tillämpas i vardagen efterlysas. De vinnande idéerna delar på 4000 euro. Mer information finns på www.diakonia-idea.fi

DATASKYDD FÖRSAMLINGSPOST

Ateister sura över brev

Församlingarna får skicka brev till personer som har lämnat kyrkan, anser dataskyddsbudsman **Reijo Aarnio**. En förening i fritänkarnas förbund lämnade i somras in ett klagomål angående breven. Aarnio tycker att det är motiverat att kyrkan meddelar dem som gått ur att anmälan har registrerats. Men församlingarna får bara skicka brev till före detta medlemmar kort efter att de gått ur. Församlingen kan inte skicka brev till exempel en gång om året till dem som lämnat kyrkan, tycker dataskyddsbudet.

BARN WEBBKIRKA

Aftonbönen blir virtuell

På Mikaelidagen den 2.10 kl. 18.00 började webbsidan lastenkirkko.fi med aftonbön för barn en gång i veckan. Syftet är att pigga upp aftonbönstraditionen.

Lastenkirkko.fi är en virtuell kyrka där barnen självständigt kan bekanta sig med kyrkan och den kristna kulturen. Barnen kan också sända in bilder och egna böner. Sidan kräver registrering.

Biskop Björn predikar i regnbågsmässan

HBT/QUEER. Regnbågsmässan firar 5-årsjubileum. För första gången deltar stiftets biskop.

TEXT: NINA ÖSTERHOLM

En svenskspråkig regnbågsmässa hålls i morgon fredag i samband den finlandssvenska Regnbågshelgen 2011 i Helsingfors. Biskop **Björn Vikström** deltar som predikant tillsammans med teologie doktor **Peter Nynäs**. De kommer att dialogpredika på temat Kärlekens Frukt.

– Det är både roligt och spännande att en biskop nu för första gången deltar i den svenskspråkiga regnbågsmässan, säger **Roh Petas** som koordinerar Regnbågshelgen.

Biskopens medverkan ses som ett viktigt ställningstagande för HBT- och queerfrågor.

– Förstås är det också fint för mässdeltagarna själva att få ha biskopen på plats i regnbågsmässan. Samtidigt känns det viktigt att han är med mot bakgrunden av den debatt som pågår i kyrkan, säger Petas.

Biskop Björn Vikström ser själv ingen stor dramatik i saken.

– När jag blir ombedd att komma och hålla gudstjänst så gör jag det gärna, också på Regnbågshelgen, säger Vikström och betonar att han alltid försöker bemöta alla sorters grupper på lika villkor.

Jämfört med en vanlig söndagsgudstjänst är regnbågsmässan inte särskilt avvikande.

– Alla ska ju alltid känna sig välkomna i kyrkan men på regnbågsmässan kan också HBT- och queerpå personer vara säkra på att intet sätt bli dömda, säger Petas.

Praise Club gör teve för barn

BARNPROGRAM. Den 14 oktober sänds det första programmet i en serie av tio av Praise Club-TV.

TEXT: JOHAN SANDBERG

Klockan 18 tio fredagar framöver kommer Praise Club att figurera i teve med barnprogram som går ut i den kristna kanalen TV7.

– I programmen ingår musikvideon, inslag från några häftiga grejer med kristet förtecken, dockteater och undervisning, säger Praise Clubs ledare **Krister Lillas**.

De häftiga grejerna är bland annat fotbollsturneringen *Esse Nightfight*, paintball och plättkarneval. Praise Club, som också går under namnet *Barnoas*, brukar ta hand om barn under kristna konferenser runt om i Svenskfinland.

– För några år sedan gjor-

de vi en DVD, *Framåt marsch*, som bland annat innehåller tio musikvideon varvat med undervisning. Vi sökte ytterligare användning för videon och jag kontaktade TV7 som var intresserade av att göra barnprogram.

Först var tanken att Lillas skulle göra femton minuters program. Då tog **Siv Nylund** kontakt och erbjöd inslag med handdockor. Programmet svälde ut till tretio minuter.

– Handdockorna tillförde en helt ny dimension, säger Lillas.

Inspelningarna har pågått i drygt två år.

– Vi har hållit kostanderna nere genom att jag klippt och editerat själv. Stöd från privatpersoner och Oasrörelsen har bekostat filmandet och TV7 sändningstiden samt Teostoavgifterna.

Programmen är på svenska men textade till finska.

Få svenskspråkiga ringer centralen

REKLAM. Det svenska inslaget i den kristna mediakampanjen Kraft till förändring kunde ha varit synligare, anser kyrkorherde Bengt Lassus i Petrus församling.

TEXT: MARINA WIIK

FOTO: CHRISTA MICKELSSON

”Nu är jag fri från droger”, förkunnar musikern **Jukka Tolonen** från en stor poster på stadsbussens fönster. Under till finns ett telefonnummer och puffar för tv-program.

Ingenting på affischen skvallrar om att det är fråga om en kristen mediakampanj i Storhelsingfors med över 70 aktörer.

– Vi vill inte slå folk med Bibeln i huvudet, utan få dem att tänka över sina liv och själva söka efter en förändring, säger kampanjinformatorn **Jussi Mursula**.

Den som ringer kampanjnumret kommer till en telefoncentral där frivilliga tar emot samtalen.

– De som ringer kan beställa en gratis kampanjbok antingen via post eller personlig leverans. Många vill också tala om sitt liv och sina problem.

Kampanjboken innehåller texter om den kristna trons grunder. Dessutom berättar tolv finländare om hur tron förändrat deras liv.

Under två veckors tid har 4 841 böcker gått åt. Webb-sidorna har haft 72 000 unika besökare.

Återanvänt koncept

Trots ett antal svenskspråkiga affischer har svenskan inte varit speciellt synlig i kampanjen.

– Hittills har ganska få svenskspråkiga ringt telefonjouren. Jag hoppas att aktiviteten ökar under de två sista veckorna, säger **Bengt Lassus**, kyrkorherde i Petrus församling.

Enligt Lassus borde Petrus ha gått med i kampanjen tidigare.

– Attityden till oss svenskspråkiga har varit positiv, men koordinationen mel-

TELEFONCENTRALEN MED över 2 000 frivilliga strävar efter att alltid ha någon som kan svenska på plats. De flesta beställer ändå sin kampanjbok via nätet. Kraft till förändring arrangeras av missionsorganisationen IRR-TV i samarbete med 73 församlingar och kristna organisationer.

lan språkgrupperna skulle ha kunnat fungera bättre.

Lassus gläder sig över att närmare 40 församlingsmedlemmar ställt upp som telefonsvarare och bokkurierer.

– Församlingen ska ha en gemenskap där man lovar Gud och också går ut med det.

Lassus har fått motta en del kritik för kampanjmaterialets utseende.

– Det kunde ha framkommit tydligare vad som händer när man ringer kampanjnumret. Konceptet har tidigare genomförts i bland annat Indien och Ryssland. Kanske fungerar det ännu

bättre nästa gång en liknande kampanj genomförs i västerländsk miljö.

Jussi Mursula vill inte ta ställning till kampanjens utseende.

– Jag har förstått att blått och gult är färger som fungerar bra i annons-sammanhang.

IRAN DÖDSDOM

Ärkebiskop vädjar för präst

Ärkebiskop **Kari Mäkinen** vädjar för den kristna prästen **Yousef Nadarkhan** i Iran. Nadarkhan anklagas för att ha övergett islam och är dömd till döden genom hängning. Domen kan verkställas i snabb takt, rapporterar Kyrklig tidningstjänst.

Vädjan riktar sig till Irans ambassadör i Finland **Seyed Rasoul Mousavi**. Mäkinen vädjar om att myndigheterna i Iran omedelbart tar Nadarkhans fall till ny behandling. Nadarkhan har erbjudits möjligheten att undvika dödsdomen genom att förneka kristendomen.

ARKITEKTUR SKOLOR

Ekoskola öppnas i Haiti

Kyrkans Utlandshjälp öppnade förra veckan en ekoskola i Haiti. Efter jordbävningen 2010 blev uppbyggnaden av nya skolor allt viktigare. Målet var en tryggare skolomgivning som skulle vara hållbar med tanke på miljön. Skolan heter Saint Matthieu och har 350 elever och 18 lärare. Den är uppbyggd av rasmassor och den hålls igång av elektricitet från solpaneler. Skolan är också miljövänlig, jordbävningssäker och orkansäker. Den första prototypen av skolan var ritad av arkitekten **Matti Kuittinen**.

PRESSETIK FRIKÄNNANDE

Opinionsnämnden friade Anni

Opinionsnämnden för massmedier anser inte att Älälistu-kampanjen utgjorde någon fara för de sexuella minoriteternas människovärde eller att den var diskriminerande. – Kampanjen byggde inte på de vetenskapliga bevisen på hur sexuell identitet formas, utan på religiös övertygelse, som inte kan värderas utifrån Journalistreglerna, sägs det i beslutet. Nämnden ansåg inte heller att kampanjen riktade sig till någon enskild. Bland annat Seta ry hade anmält kampanjen till Opinionsnämnden.

Vill ha en tydligare tjänst

DIAKONATET. En hög utbildningsnivå och ökat ansvar gör att allt fler vill att diakoner och ungdomsarbetsledare får ett självständigt ämbete. Men alla håller inte med.

TEXT OCH FOTO: CHRISTA MICKELSSON

Diskussionen om diakonatet har utvecklats till en riktig långkörare i vår kyrka. Ärendet har i årtal bollats fram och tillbaka mellan kyrkliga instanser och arbetsgrupper.

Mats Fontell är ungdomsarbetsledare i Borgå och välkomnar ett eget ämbete för diakoner och ungdomsarbetsledare.

– Självklart måste det utredas grundligt både teologiskt och praktiskt, men att det tagit så här länge är närmast pinsamt, säger Fontell.

Att han själv gärna skulle vigs till det nya ämbetet handlar mycket om identitet i tjänsten.

– Vår tjänst skulle bli tydligare. Inte har jag själv en svag yrkesidentitet men i flera situationer, till exempel när människor möter kriser, skulle det vara bra.

För Mats Fontell är ett av de starkaste argumenten för diakonatet, eller diakonins tjänst som biskopsmötet nu rekommenderar som term, att utbildningsnivån hos diakoner och ungdomsarbetsledare blivit allt högre.

– Yrkehögskoleutbildningen är mycket gedigen. Vår utbildningsnivå har betydligt närmast sig prästernas.

När han började som ungdomsarbetsledare var han lite av en springpojke som på sin höjd fick köpa tuschpennor till konfirmandundervisningen. I dag är det en självklarhet att han genomför en del av undervisningen i skriftskolorna och deltar i församlingens gudstjänstliv.

– Det har hänt mycket. Prästerna har stigit ner från sina piedestaler och jämställdheten har också ökat i samhället i övrigt.

Han vill ändå inte blunda för att fördomar och status-tänkande länge härskat inom kyrkan. Det har minskat men knappast försvunnit helt.

– Det är möjligt att ett nytt ämbete kan upplevas som en prestigeförlust för prästerna. Om diakonins tjänst blir av måste lönefrågan också diskuteras på allvar. Ska kaplaren ha nästan 1000 euro högre lön än ungdomsarbetsledaren?

Teologiska hinder?

Vid det senaste biskopsmötet gav biskoparna ett uttalande om diakonatet till kyrkomötet, som nästa gång samlas i november. Det står klart att biskoparna vill gå vidare med reformen och enligt förslaget får den som vigs till diakonins tjänst bredare andliga rättigheter. Det kan handla om att predika i gudstjänsten, leda kyrkans förbön i gudstjänsten eller dela ut nattvard till sjuka.

Yngvill Martola är docent i praktisk teologi vid Åbo Akademi och satt med i den kommitté som behandlade frågan redan i början av 2000-talet. Hon är övertygad om att diakonatet som ett led i kyrkans ämbete blir av.

– I kyrkans samarbetsavtal med anglikanska kyrkan har vi rent av förbundet oss att skapa ett permanent diakonat eller arbeta för det.

MATS FONTELL har varit ungdomsarbetsledare i 25 år. Han tycker att ett nytt ämbete skulle stärka ungdomsarbetsledarnas och diakonernas yrkesidentitet och vara till hjälp i arbetet som företrädare för kyrkan.

Hon tycker inte att det finns några teologiska hinder för diakonins tjänst.

– Det finns inget i Bibeln som säger att vi inte kan ha ett flerledat ämbete. Det har vi ju egentligen redan nu, eftersom biskoparna vigs separerat för sitt uppdrag.

En vigning till diakonins tjänst är en offentlig bekräftelse på att en person är kallad av kyrkan att utföra sitt speciella uppdrag.

– Ett av motståndarnas argument är att personer som inte har möjlighet att förvalta sakramenten dop och nattvard inte kan ha del i predikoämbetet. Men även om ungdomsarbetsledarna och diakonerna skulle ha den

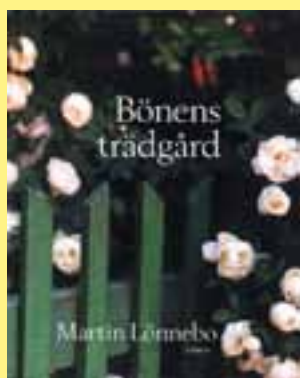
möjligheten behöver det inte betyda att de ska utöva den.

I bland annat Norge och Danmark tilläts diakoner jordfästa.

– Jag anser att ämbetet är ett, men att man kan fördela funktionerna. Den klassiska indelningen är ju biskopar, präster och diakoner, säger Yngvill Martola.

DIAKONINS TJÄNST

Med ett kyrkligt ämbete avses en särskild kyrklig tjänst med vissa rättigheter. Diakonins tjänst kan bli ett självständigt andligt ämbete.

ANDAKT

Martin Lönnebo guidar vana och ovana bedjare in i själens gröna rum!

BÖNER

Bibelord dag för dag.

TRÖST

Beställ böcker i vår nätbokhandel eller per tfn (09) 615 615 30

fontana
M·E·D·I·A
www.fontanamedia.fi

GYMNASTIKEN HAR alltid legat Jan-Erik Nyman nära hjärtat. Han tränar fortfarande IF Drotts juniorer och deltar själv i pyramidbygget.

Ligger inte på sofflocket

PENSIONÄRSLIV.

Sofflocket är pest. Där ska man inte parkera sig.

TEXT & FOTO:
JOHAN SANDBERG

Pensionerade kyrkoherden i Jakobstad, **Jan-Erik "Kak" Nyman** lever som han lär.

– Så tar vi femton armhävningar, säger han åt nioåringarna i IF Drotts gymnastikgrupp.

De har lite svårt att hänga med i pensionärens takt. Även om det kanske handlar mera om pojkarnas motivation så visar det ändå att Nyman inte frekventerat sofflocket sedan han gick i pension i juli 2007.

– Men de är ju så unga, försvaret svarar han sina adepter.

Fritidskalender

Pensionärstillvaron är något Jan-Erik Nyman rekommenderar.

– Det var en oerhörd befrielse när jag fick slänga bå-

de almanackan och klockan.

Den första dagen som pensionär skulle Nyman på Rotarymöte. Ända sedan han på sjuttioalet gick med i Rotary har han kommit till mötena med andan i halsen, ofta nästan försenad.

– Nu satt jag i bilen utanför Stadshotellet och undrade hur tidigt man täcks gå in. Med tiden har jag nog återgått till gamla vanor, säger han.

Likaså har han fått takalendern i bruk igen för att hålla reda på alla fritidsaktiviteter.

– Jag har nog tomma dagar i kalendern också. Somrarna håller jag programfria. Vi har köpt en holme i Nykarleby där vi pysslar på.

Är det något du saknar som pensionär?

– Nej, jag vet inte vad det skulle vara. Jag har ju fått fortsätta med det jag tycker om att göra. Man behöver inte slå gräften i marken och säga aldrig mera när man går i pension. Kan man hjälpa människor så varför inte.

Att träna IF Drotts gymnaster är ingen ny pensionärshobby för Nyman. Det

har han hållit på med sedan åttiotalet. Även om den egna tävlingskarriären tog slut så har han fortsatt i Drotts pyramidbygge.

– Min tävlingskarriär tog slut när jag stampade av den andra akillessenan samtidigt som jag tillträdde som kyrkoherde 1979.

Familjepräst i Jakobstad

Det enda nya engagemanget är Röda korset. Jan-Erik Nyman är ordförande för lokalavdelningen.

– Flera föreningar kontaktade mig och ville att jag skulle aktivera mig. Jag valde bara Röda korset. Man blir för splittrad annars.

– Det som är annorlunda är att jag nu nej kan säga när det inte passar. Familjen har väntat på mig i fyrtio år och nu är det deras tur att gå i första rummet. De senaste åren har jag hjälp min dotter med husbygge.

Nyman har två barn och fem barnbarn. Det äldsta barnbarnet blev konfirmerat i sommar och det yngsta är ett år.

– Jag har mer eller mindre lärt barnbarnen att simma och skida. Men ingen av dem har visat intresse för gymnastiken.

Som pensionär hjälper han också till med förrättningar.

– De var ganska många till en början. Men de har planat ut på ett behagligt sätt. Det är vådan av att vara ordsbo. Jag har vuxit upp i Jakobstad, arbetat här nästan hela livet och bor kvar som pensionär. Jag har oändligt många kontakter. För många har jag blivit något av en familjepräst.

Nyman har också stått för några utredningar som församlingar låtit göra inför samgångsdiskussioner. Det gjorde han också medan han var i tjänst. De senaste utredningarna han gjort är i Närpes och Jakobstad-Pedersöre.

Gudstjänsten har fortfarande sin givna plats.

– Vi går alltid i kyrkan på söndagarna. Det är så skönt att sätta sig längst bak i kyrkan då jag tidigare alltid stått där framme. I Jakobstads kyrka sitter vi alltid på tredje bänkraden bakifrån till vänster.

VÅGA FRÅGA

Hur tar kyrkan hand om sina anställda?

BO-GÖRAN ÅSTRAND är kyrkoherde och svarar på läsarfrågor om tro och kyrka.

Hur är det möjligt att det lär finnas så många utbrända församlingsanställda? Det känns märkligt för en utomstående. Hur tar kyrkan hand om sin personal?

Frågorna är viktiga och botten säkert i iakttagelser som frågeställaren själv har gjort. När man i undersökningar (Kyrkans arbetsbarometer) har frågat kyrkans anställda hur de har det på sin arbetsplats har det visat sig att en tydlig majoritet trivs och att de upplever sitt arbete mycket meningsfullt. Det är alltså inte så att kyrkans anställda genomgående vantrivs i sitt jobb. Men

det förtar inte allvaret i frågan. För det visar sig också att då någon får problem, så är de ofta komplicerade och svårösta.

Det hänger samman med att arbetet inom kyrkan är krävande på flera sätt. Förväntningarna på kyrkans anställda är höga. Församlingsmedlemmarna förväntar sig närvaro i olika situationer och ett välutfört arbete, både inne i veckan och på veckosluten, dag- och kvällstid. Arbetsgivaren kämpar med krympande resurser och hot om färre anställda. Medarbetarlaget kanske inte klarar konfliktlösning så bra och förändlig i sämsta fall helt vanliga, mänskliga problem. Samtidigt ser man yngre människor skriva ut sig ur kyrkan för att de inte ser någon större mening i sitt medlemskap. Då kan man som anställd bli trött, tappa modet eller få problem med någon arbetskamrat.

Om man kommer in i svårigheter är läget ändå inte hoppöst. Vi kan gå i arbetshandledning och diskutera arbetsituationen med en utomstående. Vi har också tillgång till utbildad personal inom familjerådgivningen. Dessutom har stiftet en person anställd för personalvården som man kan anlita. Den professionella hjälpen känns ändå rätt nära.

Som kyrkoherde har jag märkt hur viktigt det är att församlingsanställda i det dagliga arbetet tillåter varandra att vara olika och ha olika åsikter. Konflikter skapas om någon blir dominerande och anser sig ha rätt i de flesta frågor och veta hur alla saker ska skötas. Då kan också mobbning ligga nära till hands. I församlingsarbetet finns vi, liksom i hela kyrkan, inom ett spänningsfält av många frågor och synpunkter. Då måste man ge varandra rum. Lika viktigt är det att de anställda kan stå tillsammans i alla arbetsuppgifter och jobba mot samma mål.

Som församlingsmedlem kan man också stöda de anställda mer än man kanske tror. Att ge rum för det mänskliga, att tillåta sig själv och den församlingsanställda att vara sig själv, med sina styrkor och brister, är befriande. I ett uppriktigt möte mellan människor finns kraft också för arbetet. Ett uppmuntran- de ord till en anställd efter gudstjänsten eller dopet kan betyda mycket. Och har man själv tid och möjlighet så kan det betyda mycket om man ställer sig till förfogande i församlingen tillsammans med de anställda. I dag, om någonsin, behövs mängas erfarenheter, kunskaper och personliga resurser.

I KP:s frågespalt besvaras frågor om tro och andlighet av präster i den lutherska kyrkan. Frågor om relationer, hälsa, familj och fostran besvaras av sjukskötare och kyrkans familjerådgivare. Redaktionen behöver ditt namn och dina kontaktuppgifter, men du får gärna ställa din fråga anonymt i tidningen. Redaktionen väljer och editerar frågorna. Adressen är redaktionen@kyrkpressen.fi eller Kyrkpressen, Mannerheimvägen 16 A 9, 00100 Helsingfors. Märk kuvertet "FRÅGA". Panelen besvarar frågor endast i tidningen.

PÅ TVÄREN NINA ÖSTERHOLM

Gruppgrejer

Gruppsykologi är intressant och smärtsam läsning. Vem är jag i gruppen? Den

som skyddar eller den som blir beskyddad? Den som tar in eller stöter bort? Det finns

många olika teorier om gruppen men ett är säkert, det händer saker när människor buntas ihop och förväntas agera tillsammans.

Jag tänker på alla mina skolklasser, hur jag försökte byta roll varje gång jag bytte skola. Jag minns att en lärare till och med uppmanade

oss elever att ta chansen till förändring nu när högstadiet började med den första nya klassindelningen på sex år. Min bästa kompis hade dessutom flyttat utomlands sommaren mellan sexan och sjuan så det fanns verkligen läge för något nytt. Men det är tve-

samt om jag lyckades förändra den duktiga flickan särskilt mycket. Inte ens i skriftskolan kunde jag låta bli att göra alla läxor och extrauppgifter.

Får man tro gruppsykologerna så går det fel förr eller senare, oberoende rollfördelningen. Samtidigt längtar jag,

liksom de flesta, efter att få sluta spela roller och bli mer äkta. Men jag behöver hjälp. Jag hoppas på dig som lever med, jobbar med, ringer eller möter mig.

Särskilt i organisationer som skolor och på arbetsplatser kunde vi bli bättre på att se människorna bakom

rollerna. Vem är den här människan som jobbar här egentligen och vad är hon bra på?

Jag tror att alla goda grupper börjar med människorna, inte med organisationen bakom. Trots att det är svårt måste vi våga se varandra bortom den gåtfulla spegeln. Ansikte mot ansikte.

HÅLLBAR LIVSSTIL. En enkel och naturnära livsstil kräver mod och ett praktiskt handlag. För Paula Hartman och Eva-Stina Snellman är andlighet och ekologiskt tänkande olika sidor av samma mynt.

Immateriellt stormrika

TEXT OCH FOTO: MARINA WIIK

”Kära sol och kära jord, er vi tackar vid vårt bord. Välsigna Gud, solens och jordens Skapare, vår måltid och gemenskap.”

Eeva-Stiina Snellman tar bort kastullen från vedspisen och öser upp rykande varm fårköttssoppa. Maten är i högsta grad närproducerad. Alla ingredienser kommer från den egna gården.

– Potatis, morot, purjolök, persilja... och så fårläggen, förstås. Men oftast äter vi kött bara på söndagar, förklarar Paula Hartman.

Hon kastar en blick genom fönstret på fåren Ruska och Rajä som betar förnöjt i sin hage på bakgården.

– Vissa tycker det är konstigt att vi äter våra egna husdjur, men jag tycker det är så etiskt det kan bli. Vi vet att de har haft ett gott liv och är tacksamma över att vi får leva i naturens kretslopp.

För snart tio år sedan flyttade de till en liten röd stuga med över en hektar stor tomt i dåvarande kommunen S:t Bertils utanför Salo. Målet var dels att

stiga ur ekorrhjulet, dels att bli så självförsörjande som möjligt.

– Jag jobbade tio år som präst på Åland, men tog i för hårt och blev utbränd. Jag kände ett behov av att leva långsammare, ha ett mera jordnära arbete och få tillbaka den helhetssyn på livet som jag upplevde att jag förlorat, säger Hartman.

Hon gör inbrott på den svenska skolan i grannbyn Halikko medan Snellman bland annat vikarierat som kantor och eftisledare i församlingen.

– Vi förvärvsarbetar i perioder och sätter pengarna på sparkontot. Officiellt lever vi under fattigdomsgränsen, men jag upplever inte att vi är fattiga, utan privilegierade, säger Snellman.

Aldrig bråttom

I stället för mötestider och tidsfrister bestäms deras livsrytm av årstidernas växlingar. Mest att göra har de på våren och sommaren.

– Då planterar vi, bygger stängsel, rensar i trädgården och kör ut kompost. Skördetiden börjar med nässlor

och rabarber och slutar med grönsaker, bär och frukter sent på hösten.

De brukar också hjälpa lokala bönder med höbärgning och få årets hö i gengäld.

– De respekterar vår livsstil och brukar säga att ”Ett par får lyckas vi nog hålla vid liv”.

Innan den första nattfrost kommer ska hönshuset, utedasset och fårhuset tömmas. Sedan kommer den lugnare vintertiden.

– Ibland åker vi någonstans och så passar vi på att träffa bekanta. Eeva-Stiina väver och tovar, jag har hand om snöskottning och vedhuggning. Ibland kan vi sitta och filosofera en hel dag. Om vi vill lyxa till det tar vi bilen till stan och går på konsert, men då handlar vi på samma gång, säger Hartman.

På en gård med självhushållning finns det alltid o gjort arbete, men enligt Snellman strävar de efter att aldrig ha bråttom.

– När man vill öka sin självförsörjningsgrad är det viktigt att ta små steg och följa sin egen rytm. Om man od-

PAULA HARTMAN (t.v. på bilden högst upp) och Eeva-Stiina Snellman producerar det mesta av sin mat själva men köper mjölkprodukter, salt och peppar i närbutiken.

lar för många sorter på en gång finns det en risk för att det känns övermäktigt och att man ger upp.

Kyrkofasta

För Paula Hartman och Eeva-Stiina Snellman är ett naturnära liv varken en modefluga eller ett må bra-program. Det är en mycket allvarligare fråga.

– Att vi tär flerfalt för mycket på jordens resurser är också en andlig kris. Vi människor lever ofta med skyggslappar: Det är inte lätt att ifrågasätta produktionskedjan och tvingas ta ställning till vem som måste ge avkall på något för att vi ska få vårt bomull eller våra apelsiner, säger Hartman.

Snellman påminner om Gandhis ord om att man ska vara den förändring som man själv vill se i världen.

– Det värsta är att resignera eller skyffla över ansvaret på andra. Inte undviker man heller att gå emellan om någon slår ett barn med motiveringen: ”Vi kommer ju ändå inte åt allt våld i världen.”

Hartman påpekar att Bibeln med eftertryck uppmanar människorna

att sköta om varandra och skapelsen.

– Kyrkan glömmar ibland bort att förkunna att vi är utsända att leva evangeliet. Det är bra att biskopar formulerar teser för till exempel matsäkerhet, men det är inte samma sak som att leva efter dem. Orden måste bli kött, säger Hartman.

Hon beklagar att evangeliets sociala sida nästan helt överläts åt diakonin.

– Jag tycker inte det går att skilja på själens frälsning och hur människan eller naturen mår. Det individuella livet och det som sker i församlingen, samhället och globalt är olika skikt av samma sak.

Enligt Hartman skulle en mer fastande livshållning ge kyrkan större trovärdighet.

– När kyrkan centraliserar sina gudstjänster har många lång väg till dem. För att inte tala om hur mycket bil anställda åker för att kunna betjäna församlingsbor på flera olika orter.

Delad glädje

Trots att livet i den lilla stugan från

”När jag ser på fåren som ligger i solen och idisslar eller hönsen som badar känner jag djup tacksamhet över att få vara med och öka skapelsens njutning av sig själv.”

Paula Hartman

1920-talet är fysiskt belastande ångar ingen av kvinnorna sitt val. I St Bertils finns mindre jäkt, buller och blin-kande lampor än i stadsmiljön.

– Om det är något jag saknar så är det havet. Men det finns ju kvar, om än lite längre bort. Liksom operan eller teatern, säger Snellman.

Paret har el men saknar innetoalett. Vattnet i kranen kommer från egen brunn, men det är kallt.

– I bastun har vi tvättmaskin och en tunna där vi kan värma tvättvatten åt oss själva. Men det tar sin tid så det går inte att plötsligt bestämma sig för en snabbdusch. Å andra sidan gör långsamheten också småsaker till högtidsstunder, säger Hartman.

Enligt henne kritiserar människor som valt att leva enklare och mer ekologiskt ibland för att inte bidra till tillväxten genom att betala inkomstskatt.

– För mig är arbete något som har ett värde i sig förutom att skapa pengar. Ideellt arbete ökar det sociala och andliga kapitalet. Det är minst lika viktigt. Om vi skulle ta vara på allt som naturen

ger och dela brödet i stället för smulorna skulle maten räcka till alla.

Hon blir arg över att man talar om ekonomin som om den var en levande varelse som ska återupplivas och hållas på fötter.

– Pengarna har blivit nutidens guldkalv och vi har blivit konsumenter i stället för människor.

Skynda långsamt

Eeva-Stiina Snellman sätter in mer ved i spisen. Också veden kommer från den egna tomten, som måste gallras då och då.

– En man som bor här i närheten hjälper oss med trädfällningen. Man måste veta vad man gör, annars kan det gå galet.

Både hon och Hartman kommer från Helsingfors och har lärt sig sköta olika gårdssysslor av den äldre generationen och genom försök och misstag.

– Jag växte upp bredvid en avstjälplingsplats och blev tidigt medveten om sambandet mellan människans och miljöns välmående. Mitt intresse

för hållbar utveckling väcktes redan för 30 år sedan, säger Snellman.

Hon säger att många har tappat kontakten till olika produkters ursprung. Människan har inte klarat av att fördela jordens resurser rättvist.

– Vi bidrar inte längre till naturens kretslopp och tar det som en självklarhet att ha mat på bordet.

Blir man lyckligare av att odla sin egen potatis?

– Åtminstone har jag blivit mer mig själv här. Jag har märkt att lyckan ökar då stressen minskar. Och när lyckan ökar så ökar öppenheten för andra människor, säger Hartman.

Paret är noga med att inte leva i sin egen bubbla och har ett omfattande bibliotek, dator och tv. Tills vidare tas elektriciteten från det kommunala elnätet.

– Jag drömmer om att vi ska få en liten vindmölla och kunna ta vara på solenergi. Och så ska vi skaffa några getter för att få egen mjölk. Men man kan inte göra allt på en gång. Vi hinna nog.

UNGDOMAR SOM MIST EN FÖRÄLDER. Det är svårt att tala om döden. Ännu svårare blir det när någon som inte får dö blir svårt sjuk: en mamma eller pappa. Barnet blir kvar med en ny roll, ett nytt ansvar, en känsla av skuld och en längtan som inte tar slut.

Vi måste tala om det allra svåraste

TEXT: SOFIA TORVALDS

ILLUSTRATION: MALIN AHO

Det hände sig att många av **Mimma Olsoni-Bromans** vänner, bekanta, granar, släktingar och kolleger plötsligt dog, inom loppet av ett par år. Det handlade om cancer, hjärtinfarkter, trafikolyckor, hjärnblödning och självmord. De flesta var runt fyrtio och lämnade barn och tonåringar efter sig.

– Jag började fundera på ungdomarnas situation. Hur var det att leva vidare i de familjer som drabbats?

Hon bestämde sig för att göra intervjuer med unga som mist en förälder och samla ihop berättelserna till en bok som skulle gå att sätta i handen på någon som drabbats.

– Vi vuxna har vänner och bekanta som upplevt förluster och sorg. Dem kan vi prata med och få stöd av. Det har inte nödvändigtvis ungdomarna.

Den förälder som finns kvar är kanske förlamad av sin egen sorg. Skolkuratorer- och psykologer är upptagna. Dessutom behöver personkemin vara precis rätt för att tonåringen ska våga öppna sig. Ungdomar går dessutom omkring med en fasad. Man kan inte, får inte, visa sin svaghet.

Det är inte alldeles lätt att veta hur skolan borde hantera situationen.

– En del tycker att det är jättepinsamt om det talas om föräldrarnas död i klassen. Någon annan tycker kanske att det är fint att hålla en tyst minut och tända ett ljus. Men det räcker med att en klasskompis börjar fnissa, då är det totalförstört. Då blir det inte alls det vackra minne som läraren hade tänkt sig, säger Olsoni-Broman.

Våga förbereda

Många barn och ungdomar går in i sin sorg förvånansvärt oförberedda.

– Om det är frågan om en längre sjukdom finns ju en möjlighet att förbereda och bearbeta. Det förvånade mig att det var så få som gjorde det. Det var som om föräldrarna i stället försökte skydda sina barn genom att inte berätta vad det handlade om.

Att inte få veta vad som är på gång leder till ilska och bitterhet. Men för den som ska dö kan det vara svårt att acceptera vad som ska hända. Mimma Olsoni-Broman har hört talas om föräldrar som helt enkelt inte vill veta hur

det står till med dem själva. Om de inte kan handskas med sjukdomen ens inne i sitt eget huvud kan man knappast kräva att de ska diskutera saken med sina barn på ett balanserat sätt.

Det handlar inte alltid bara om förnekelse utan också om välmenade försök att dölja det som är smärtsamt.

– Som om man tänkte att om vi inte talar om det så existerar det inte. Det gjorde mig faktiskt upprörd att höra en del av de här berättelserna.

Aggression och skuld

Samtidigt är ungdomarna kanske mitt uppe i sina värsta tonår och ska hitta sin identitet, hitta rätt i livet. Det är svårt även om man inte har en förälder som är cancersjuk.

– Flickorna vänder sig inåt och blir depressiva, det förekommer ätstörningar och självmordstankar. Killarna är mer utagerande: de kastar sig in i sin ishockey eller fotboll, hackar på sina trummor eller slår på sin boxnings-säck för att bli av med aggressionen, säger Olsoni-Broman på basis av de intervjuer hon gjort.

Dessutom anklagar ungdomarna sig själva. Varför ringde de inte det där sista samtalet? Varför åkte de inte till sjukhuset den där sista gången och hälsade på?

– Kanske det till och med på något sätt är lättare att acceptera det som skett om det sker plötsligt, i en olycka. Vi vet att olyckor sker och att det inte är så mycket vi kan göra åt saken.

Men om någon blir sjuk kan man klamra sig fast vid hoppet att det finns ett botemedel. Kanske en ny medicin, kanske en operation. Man kastar mellan hopp och förtvivlan.

– Under ett långt sjukdomsförlopp blir du förtvivlad så många gånger att det kanske till och med blir svårare att acceptera döden sen när den kommer, säger Olsoni-Broman och berättar om flickan vars mamma varit cancersjuk länge. Det såg hoppfullt ut: hon skulle på en operation där de skulle konstruera en ny näsa åt henne, men i stället svängde det och mamman dog.

– Det var kanske ännu mer chockartat än om det varit en trafikolycka.

De mest ensamma

De som har det allra jobbigast är ungdomar som bor med bara en förälder och av någon orsak förlorat kontakten till den andra föräldern.

– Om du då förlorar den förälder du bor med rasar hela din tillvaro samman.

Plötsligt kan du vara tvungen att återknyta kontakten till en mamma eller pappa som du redan förlorat en gång. Jag kan bara föreställa mig hur jobbigt det är.

Olsoni-Bromans bok innehåller några sorgliga berättelser om ungdomar som inte har någon vuxen med nära band till efter att deras mamma eller pappa dött.

– Då hoppas man ju att det fanns en mormor eller farmor som kunde gripa in. En av flickorna jag intervjuade hade det riktigt trassligt efter att hennes mamma dog. Nu är hon 18 och ska själv bli mamma, säger Olsoni-Broman.

Hon har gråtit många gånger både då hon gjort och skrivit ut intervjuerna.

– När jag träffade ungdomarna försökte jag hålla uppe journalistfasaden. Men när jag lyssnade på banden satt jag bara och tjöt.

Vardag eller sorg?

Förr stannade livet upp när någon dog. Man klädde sig i svart, man sörjde. I dag vill man att barnen ska få ha ett liv som liknar det liv som fanns innan de förlorade en förälder: de ska fortsätta med sina hobbyer, gå i skola, träffa vänner. Hur blir det allra mest rätt?

– Jag tror att det kan vara bra att stanna upp och ge sig själv tid att tänka. Många klamrar sig fast vid vardagsrutinerna bara för att överleva. De vill att allt ska vara som vanligt så att de inte behöver vara ensamma med sina tankar. Det är ganska svårt att säga vad som är lättare eller rättare.

Men Mimma Olsoni-Bloman tror att det är fel att anta att det är slutsörjt efter några månader eller ett halvår.

– Den som är ledsn kan kanske få höra att det är ju så länge sen nu, sör-

”Om jag själv skulle bli svårt sjuk ... Jag skulle försöka vara så öppen jag bara kan. Inte dölja eller skjuta ifrån mig utan ta tjuren vid hornen och tala om det. Och sedan försöka leva med det den tid jag har kvar.”
Mimma Olsoni-Broman

jer du än? Då har själva sorgeprocessen kanske inte ens börjat än. Sorgen är livslång. Vi har så bråttom med att skyffla undan döden.

Och varför gör vi det då? Kanske av rädsla. Den som ska försöka bemöta de sörjande ungdomarna på ett vettigt sätt sitter kanske själv där och funderar att puh, tur att det inte drabbade vår familj ...

Det är också viktigt att skilja på sorg och depression. Mimma Olsoni-Broman berättar om Netti som bodde med sin svårt cancersjuka mamma. Mamman var länge på sjukhus och flickan var så djupt deprimerad att hon inte orkade stiga upp på morgnarna och gå till skolan.

– Det förstår jag att hon inte orkade. Men vad gör samhället? Jo, socialen knackar på dörren och ser till att flickan släpas till skolan varje dag. Det var deras insats. Att bara trycka anti-depressiva i handen och skjutsa i väg henne ... det tog hårt på mig att höra den grejen.

Nya roller

Då en mamma eller pappa dör tar ungdomarna på sig – eller påtvingas – nya roller. Boken innehåller en hjärtskärande berättelse om Frida som sitter på begravningsbyrån tillsammans med sin pappa och bror. Mannen på begravningsbyrån undrar vilken färg de ska ha på servetterna. Både pappan och brodern sneglar på Frida. Plötsligt inser hon att hon är den enda kvinnan i familjen och förväntas klara av sådana saker, trots att det enda hon vill är att få sin mamma tillbaka.

– Efter en förälders död förändras den ungas roll. En kille blir delvis pappa, delvis storebror. Nästan ingen får fortsätta vara den ansvarsfria tonåringen. Alla påtar sig ett ansvar för den förälder som finns kvar, men de får också en insikt om hur värdefull den som finns kvar faktiskt är. Hör de kompisarna vara elaka mot sina föräldrar blir de ledsna.

Många drömmer om sina föräldrar. Drömmarna kan kännas så verkliga att de inte vill vakna. När minnena av den döda föräldern börjar kännas suddiga känns det ledsamt.

– Men i slutändan säger ungdomarna ändå att det finns en mening med livet, att man ska kämpa på och inte ge upp. Och många känner att den döda föräldern finns där hos dem fast han eller hon inte är fysiskt närvarande.

NÄR MÅNGA barn och unga i Mimma Olsoni-Bromans omgivning miste en förälder ville hon göra någonting för att hjälpa. Det resulterade i boken *Om du ännu fanns*.

FOTO: SOFIA TORVALDS

*Den där morgonen just innan
sommaren blommade ut slutade
jag längta hem. Nu fanns det inget
kvar att längta efter.*

Frida L.

*Min största rädsla här i livet
är att bli övergiven.*

Emma

*Jag ser så mycket av pappa
i fafa, det var ju han
som uppfostrade pappa,
och vad kan jag annat än
säga "bra jobbat"?*

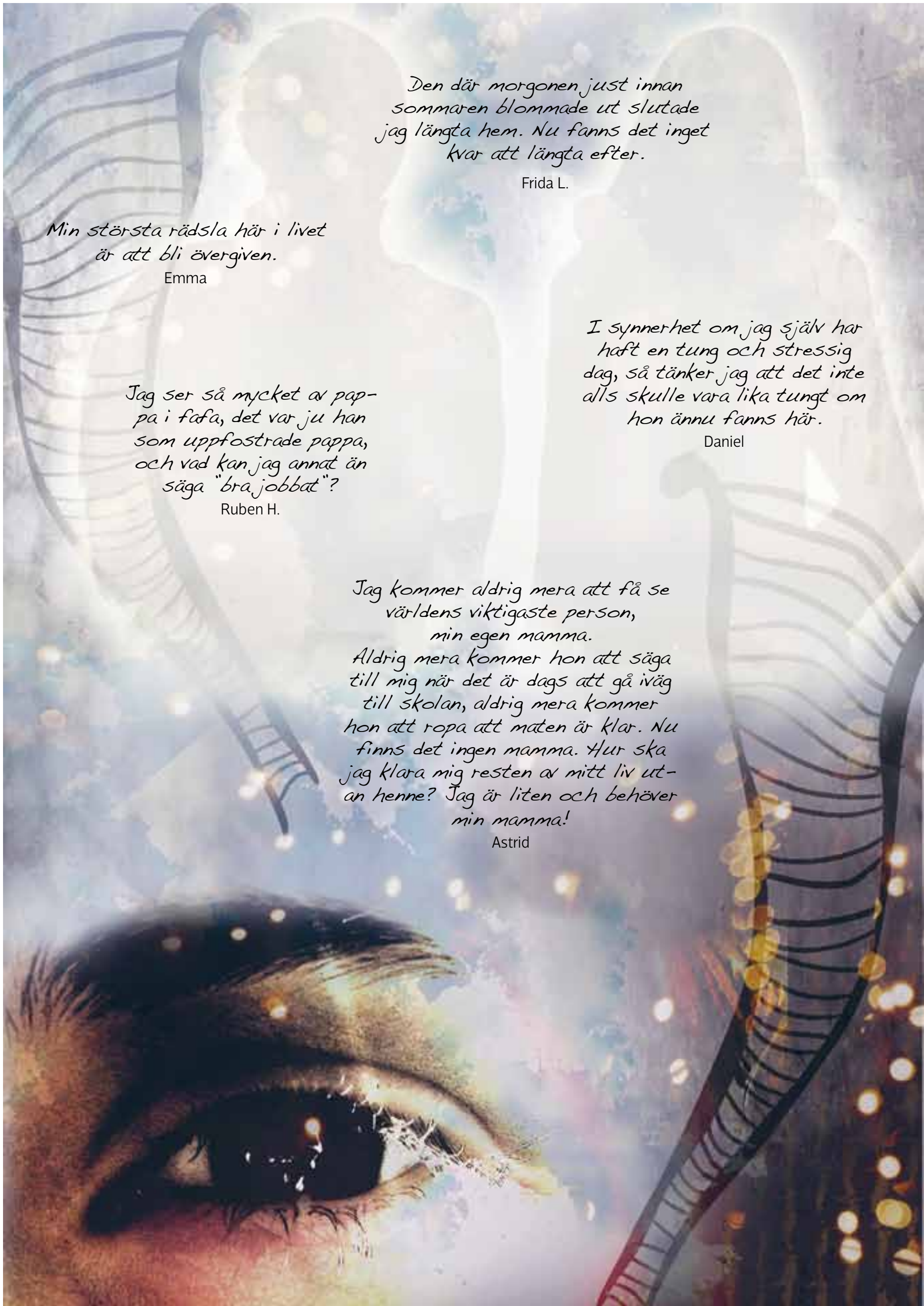
Ruben H.

*I synnerhet om jag själv har
haft en tung och stressig
dag, så tänker jag att det inte
alls skulle vara lika tungt om
hon ännu fanns här.*

Daniel

*Jag kommer aldrig mera att få se
världens viktigaste person,
min egen mamma.
Aldrig mera kommer hon att säga
till mig när det är dags att gå iväg
till skolan, aldrig mera kommer
hon att ropa att maten är klar. Nu
finns det ingen mamma. Hur ska
jag klara mig resten av mitt liv ut-
an henne? Jag är liten och behöver
min mamma!*

Astrid

ELLIPS

Om
anhörigorsk

Den svenska sjukhusprästen Lars Björklund har skrivit en bok som riktar sig till utmattade anhörigvårdare. Den heter *Hur ska jag orka?* (Libris 2011).

Björklund bjuder snarare på förståelse än på konkreta råd. När han vågar sig på att ge råd handlar de om att se verkligheten som den är, att inte göra mer än man orkar, att söka sig till rum där man får ge uttryck för sin vrede och hitta någon som lyssnar.

Berättelsen om den egna livssituationen är inte bara en objektiv beskrivning utan också en existentiell beskrivning. Genom att man berättar om något svårt flyttas upplevelsen från presens till imperfekt och blir hanterbar.

Hur ska jag orka? är en lågmäld, försiktig, lyssnande bok. Den som är arg och desperat blir antagligen bara mera ilsken av att läsa den. Den som är trött och uppgiven tror jag att hittar tröst som leder en bit vidare.

■ SOFIA TORVALDS

Klassiker i
repris

Wilfrid Stinissens bok *Jag dör inte, jag träder in i livet* finns nu att få som nyutgåva (Libris).

Döden är en ofrånkomlig realitet i varje människas liv, samtidigt verkar döden vara ett av vår tids sista tabun. Stinissen vill lära sina läsare att leva "i vänskap med döden". Han skriver om dödens fruktbarhet, om konsten att dö, om dödens sakrament, om själens

odödlighet och förstås om himlen.

■ SOFIA TORVALDS

Orgel och elgitarr möttes i harmoni

KYRKOMUSIK. Vad har Markus Wargh och Janne Schaffer gemensamt? Inte mycket kan man tro. Ändå visar de att orgel och elgitarr skapar en harmonisk helhet.

TEXT OCH FOTO: JOHAN SANDBERG

Två musiker med helt olika bakgrund och ålder. Under en 40 år lång musikerbana har Janne Schaffer bland annat medverkat i hälften av de 110 registrerade Abba-låtarna, spelat med Bob Marley och bröderna Porcaro från Toto. Han möter Markus Wargh en ung österbottnisk kyrkomusiker.

– Det är spännande att jag med min tradition och Janne med sin kan mötas på halva vägen. Det blir ett möte mellan två olika traditioner som blandas till en väldigt stämningsfull musik, säger Wargh.

Den okonventionella duon belönades med stående ovationer i Pedersöre kyrka senaste fredag på en konsert under Jeppis Jazz Festival.

Samarbetet dem emellan fick sin början för cirka tre år sedan när Wargh kontaktade Schaffer per e-post och föreslog samarbete.

– Jag hade hört två norska musiker, en elgitarrist och en organist, som gjort en skiva, säger Wargh. Jag tyckte kombinationen lät otroligt vacker och jag kände att det skulle vara roligt att prova. Jag skrev till Janne utan större förhoppning om att han skulle svara. Men några dagar senare ringde han.

De fann rätt snabbt en gemensam melodi.

– Jag frågade vilken typ av musik han hade tänkt sig och han kom med förslag, säger Schaffer. Då tänkte jag att det här kan ju bli kul.

– Jag är väldigt stolt över att få spe-

la med en så fantastisk musiker som Janne, säger Wargh. Vi behöver egentligen inte prata utan vi möts på ett naturligt sätt.

I tre års tid har de spelat tillsammans i kyrkor runt om i Sverige. Senaste sommar spelade de också på Åland.

Enligt Wargh lämpar sig Schaffers egen musik väldigt bra med orgel.

– Den är klassisk fast den har en touch av pop. Den är tacksam att spela. Dessutom har Janne ett spelsätt som passar bra till det här.

Från Bach till Elvis

Förutom Schaffers egna låtar såsom *Clair* och *Norrland* ingår också koraller, låtar av Ted Gärdestad, Björn J:Son Lindh och Evert Taube, Abba-låten *Eagle* och *I Can't Help Falling In Love With You* av Elvis i repertoaren. Desutom spelar Wargh ett stycke Bach och bäge improviserar på sina instrument.

Schaffer håller som bäst på att skriva musiken till Lasse Åbergs nya film *The Stig Helmer Story*. För den har han skrivit psalmen *Den gudomliga kraften* som duon också spelade i Jakobstad.

– Det är fantastiskt att få spela i kyrkorummet, akutisten är så bra, säger Schaffer.

Ligger det några speciella utmaningar i att spela gitarr till orgel?

– Markus är en fantastisk organist. Det är alltid en utmaning och en njutning att spela med honom. Det krä-

MARKUS WARGH på orgel och Janne Schaffer på elgitarr gav en oförglömlig konsert i Pedersöre kyrka senaste fredag.

ver att jag alltid är i yttersta toppform, utsövd och förberedd. Jag gillar lägen när jag måste skärpa mig ordentligt.

Schaffer försöker utveckla sitt spelande hela tiden.

– Jag tycker det är roligt att göra nya saker hela tiden, att hitta nya kombinationer. Jag är nyfiken och det lockar inte att stå och spela blues hela livet.

Bokslut av en man

BOK

Ottos liv – en samtidsroman

Författare: Claes Andersson
Förlag: Söderströms 2011

Otto är en gammal riksdagsman och författare som gillar jazzmusik och älskar att skriva. Med pennan som

verktyg analyserar han sin omvärld, 2000-talets Finland med dödsckjutningar och plågsamma värmeböljor. Allt mer ser han också till sin inre värld och de minnen som både kroppen och hjärtat bär efter ett långt och händelserikt liv. Det har blivit dags för bokslut för Otto, eller är det för Claes?

Som läsare gnager min egen nyfikenhet ständigt

ANNIKA RAUHALA

håll på berättelsen. Är det här på riktigt eller på låtsas? Handlar det om riksdagsmannen och författaren Claes Andersson som gillar jazzmusik och älskar att skriva, eller är det fiktion?

Ja, jag stör mig så mycket på Ottos person att jag måste gå och lyssna på ett boksamtal i en närliggande bokhandel för att höra Claes Andersson själv berätta om Ottos liv. Den övriga publiken består till stor del av äldre män som med

strålände ögon nickar igenkännande åt allt som Andersson berättar. Om livsvalen som kanske inte utföll helt som väntat men om det trösterika i att det sällan handlar enbart om mitt eget felaktiga eller riktiga beslutsfattande. Större krafter spelar in i livet.

Jag förstår att Claes Andersson och bokens Otto är som Alfons och Mållgan. De tänker och lever tätt inpå varandra men där som Claes kanske stannar

upp så fortsätter Otto linan ut. Han kysser sin terapeutväninna och är själv på plats vid dödsckjutningen i Borgå. Ja, han är till och med där på sin egen begravning.

Jag inser också att jag inte är primär målgrupp för Ottos liv – jag kan inte identifiera mig med honom och hans historia. Men jag kan lyssna. Claes Andersson ger den åldrande mannen en röst. Och dessutom gör han det bra.

■ NINA ÖSTERHOLM

”Jag tycker det är roligt att göra nya saker hela tiden, att hitta nya kombinationer. Jag är nyfiken och det lockar inte att stå och spela blues hela livet. Då hade jag nog tröttnat för länge sen.”

Janne Schaffer

– Jag improviserar ofta men i en klassisk stil. Att ackompanjera gitarren innebär improvisation nästan hela tiden. Det följer vissa ackord men av dem bygger jag upp en klangmatta och ett fundament för gitarren.

Poplåt på begravning

Markus Wargh har funderat mycket på kyrkomusiken.

– Jag är uppvuxen i en traditionell miljö men i min tjänst i domkyrkan i Luleå har jag mött andra behov. Vid begravningar kan anhöriga önska sig en speciell låt, till exempel en poplåt som den avlidne har tyckt väldigt mycket om. Då är det inte så enkelt att säga att vi spelar bara en viss typ av musik i kyrkan.

Enligt Wargh handlar det mycket om att musiken spelas på ett seriöst och konstnärligt sätt.

– Det blir en annan sak om man sjunger en text till sången, då måste man ta hänsyn till texten. Men så länge det handlar om instrumental musik kan var och en associera till vad man vill.

Låt Gud sätta gränserna

Markus Wargh anser att det handlar om att våga pröva de gränser som människorna skapat.

– När jag vågat tränga mig genom dem har jag upptäckt nya världar. Jag vill inte leva i en mänsklig tradition utan vill vara öppen och låta Gud sätta gränserna. Jag ser det också som en del av mitt konstnärskap att frigöra människor från onödiga ramar som vi skapat åt varandra. Jag vill visa att Gud är ofantligt mycket större än vi tror. Vi människor är experter på att förminska Gud så att han ska passa in i den inskränka värld vi skapat. Jag vill vara öppen för Guds storhet och hans vilja

för människan. Det har musiken berättat åt mig på nåt sätt. Musiken har en enorm frihet i sig som kan leda oss till detta.

Fortfarande spelar Wargh mest klassisk musik på begravningarna. Han berättar om en begravning av en femårig flicka då man ville att Pippi-sången skulle spelas. Det var vad flickan hade önskat.

– Det blev starkt och personligt. Vi måste vara lyhörda och varsamma så att vi inte kränker människorna.

Även Janne Schaffer har erfarenhet av att spela på både begravningar och bröllop.

– Jag har spelat på Cornelis Vreeswijks, Ted Gärdestads och miljöminister Kjell Larssons begravningar.

Musiken inte konstant

Markus Warg påpekar att musiken inte är konstant.

– För femtio år sedan spelade man inte Bach på samma sätt som vi gör idag. För tjugo år sedan spelade vi också stycket på ett annat sätt. Det är samma stycke, men vi tolkar det olika. Tempot och uttrycket i musiken är annorlunda. I och med att tiden ändrar upplever människan saker på olika sätt.

Han ser det som viktigt att musiken tolkas så att den är aktuell i den tid vi lever i, så att den i varje tidsålder talar till människorna.

– Det är som Bibeln. Lika lite som jag ändrar Bibeln ändrar jag stycket. Men man måste se vad som är viktigt i vår tid. Annars riskerar det bli ett museum. Det är inte lätt och jag har inga givna svar.

Radio Vega bandade Janne Schaffers och Markus Warghs konsert i Peder-söre kyrka. Konserten sänds den 30 oktober klockan 19.45.

Vad får ett liv vara?

TEATER

Aurora Karamzin – De bäst anpassade

Teater: Svenska Teatern
Manus: Annina Enckell
Regi: Åsa Kalmér

Den kanske mest fascinerande kvinnan i 1800-talets Finland. Så beskrivs den legendomspunna **Aurora Karamzin**, grundaren av Diakonissanstalten i Helsingfors och initiativtagare till och finansör av en rad sociala instanser.

När Aurora Karamzin intrar scenen i Svenska teaterns uppsättning *De bäst anpassade* faller ändå huvudkaraktärens sociala engagemang i skymundan. Det är Auras personliga livsöde med rikedomerna och tragiken i förgrunden som präglar föreställningen. De många livet som slocknar i hennes armar blir en röd tråd. Aurora överlever alla sina sexton syskon, sin första fästman, sina två äkta män och både sin son och fosterdotter. Själv blir hon 96 år gammal – en anmärkningsvärd ålder i en tid då barnsängar, sjukdom och missbruk innebar kort livslängd också för överklassen.

Tiden som kejsarinnans hovdam är upptakten till ett händelsefullt liv där Aurora bland lyx och stora tillgångar samtidigt förmår ta samhällets utstötta till sitt hjärta. Hennes existentiella kval över varför hon får leva medan andra dör och vad godheten egentligen tjänar till får utrymme i en av slutscenerna. Aurora sätter till slut sin tillit till Herren och accepterar hans utgrundliga vägar.

Jag hade ändå gärna sett att pjäsen gått djupare in i

hennes samhällsengagemang och de många frågeställningar hon uppenbart berördes av – överflödet, fattigdomen och frågan om vad ett liv egentligen är och får vara.

Ett problem är den täckande bild som ges av Aurora Karamzins nästan hundra levnadsår och de många historiska händelser som utspelar sig under tiden. Mer än så rymts helt enkelt inte med. Det är ändå glädjande att det digra innehåll som kunde upplevas som en över två timmar lång transportsträcka, i **Åsa Kalmérs** regi i stället blir en gripande berättelse om skakande livsöden, kärlek, makt, skönhet och omsorg.

Aurora Karamzin i olika åldrar porträtteras av hela tre skådespelare, **Ingriid Söderblom**, **Anna Hultin** och **Sophia Heikkilä**. Samtliga rollprestationer är övertygande. Vad gäller de övriga skådespelarinsatserna är **Sue Lemström** värd ett särskilt omnämnande. Hennes närvaro på scenen i form av ett antal olika biroller är varje gång lika imponerande – vare sig hon spelar kejsarinnan Alexandra Feodorovna, gammal informator eller dödsdemon.

Den sparsmakade scenografin i kombination med den moderna, lite trolska musiken ger pjäsen ett samtida uttryck, utan att för den skull känns för experimentell. **Niklas Brommare** har tonsatt musiken som framförs av **Cecilia Runolf**. Hennes sångpartier lyfter helheten och fungerar som ett bra komplement till den annars traditionella talpjäsen.

CHRISTA MICKELSSON

RIKO EKLUNDH och **Anna Hultin** spelar *Andrej och Aurora Karamzin* i teaterpjäsen *De bäst anpassade*.

Vikström-Jokela bokfinalist

LITTERATUR. Finalisterna till Årets kristna bok är klara. Sex verk tävlar om titeln.

Finalisterna är *Kafekiskmus* av **Jaakko Heinimäki**, *Raamatullinen sota* av **Niko Huttunen**, *Sieluani et saa – Narsisistin uhrista selviytyjäksi* av **Minna Rissanen**, *Maailmankansalaisen uskonto* av **Juha Sihvola**, *Aika pyhä!* (Allt är nära) av **Monica Vikström-Jokela** och

Eero Jokela samt *Jumalainen nainen* – *Neitsyt Mari-aa etsimässä* av **Elina Vuola**. Ursprungligen deltog 40 verk från 22 olika förläggare i tävlingen.

Årets kristna bok utses av affärsmannen **Jari Sarasvuo** på Helsingfors bokmässa den 30 oktober.

Vinnaren, som ska vara finsk medborgare, belönas med 2 000 euro.

S:t Lars kapell prisbelönades

ARKITEKTUR. S:t Lars kapell i Vanda har vunnit första pris i arkitekturtävlingen *The European Copper in Architecture Awards*, rapporterar Kotimaa24.

Arkitekterna **Anu Puustinen** och **Ville Haras** begravningskapell korades till segrare bland 66 bidrag. Kapellet består av samma material som de gamla byggnaderna på områ-

det. Kapellets tak är av ärgad koppar liksom i närliggande S:t Lars kyrka.

Priset delas ut vartannat år som erkännande för användning av koppar i europeisk arkitektur.

Tävlingen ordnades i år för 15:e gången av European Copper Institute, som har sitt huvudkontor i Bryssel.

Skicka in dina pilgrimshistorier

LITTERATUR. Bokförlaget Libris ska ge ut en ny bok med temat pilgrimsvandring. Förlaget uppmanar människor som pilgrimsvandrar att dela med sig av sina berättelser och tips.

I samband med bokprojektet har Libris också startat en blogg där man kan skicka in upplevelser från pilgrimsfärder och läsa om andras erfarenheter. Bidra-

gen till pilgrimsboken ska skickas in senast 14 oktober 2011.

UR EVANGELIET

”Jag är uppståndelsen och livet. Den som tror på mig ska leva om han ändör, och den som lever och tror på mig ska aldrig någonsin dö.”

Helgens evangelietext finns i Joh 11:21-45.

OM HELGEN

Lilla påsken

Nästa söndag är det 17 söndagen efter pingst men dagen kallas också för lilla påsken eller höstens påsk. Temat ”Jesus ger liv” kommer från söndagens evangelietext som berättar om hur Jesus bryter dödens makt.

Den 8-9 oktober är det också de kristnas gemensamma ekumeniska missionshelg. Med missionshelgen vill Ekumeniska Rådet i Finland och Finska Missionsrådet stöda och uppmuntra bland annat de unga till missionsansvar. Ett material för helgen finns på Ekumeniska rådets webbplats www.ekumenia.fi.

RUNT KNUTEN

”En intressant blandning mellan rockmusik och högkyrklig liturgi.”

Lovar Cay-Håkan Englund om Rockmässan 7.10 kl 19 Bergö, 9.10 Kaskö kl 13 och Kristinestad kl 16.

LUST ATT VARA MITT I SMÖRÖGAT - NÄR ER FÖRSAMLING HAR NÅGOT EXTRA PÅ GÅNG?

Platsen i högerkrysset ger annonsören synlighet i hela landet, fri utformning och fyrfärg i storlek 81 x 55 mm för bara 150 euro inklusive moms!

Bland alla Smörögats annonsörer under ett år lottar vi dessutom ut ett gratis Smöröga att använda under följande år. Platsen är unik i varje nummer, så först till kvarn vinner!

Gäller endast församlings- och kyrkligt relaterade annonser!

2 X 55 / PRIS 150 €

INSIDAN

Ansvarig redaktör:
Marianne Tanttinen,
(09) 612 615 50,
marianne.tanttinen@kyrkpressen.fi

Annonsera i Kyrkpressen!

Tom Kytöpuron 041 447 5725, tom.kytöpuron@kyrkpressen.fi
Björn Sten 0400 012 390, bjorn.sten@kyrkpressen.fi
Leif Westerling 050 329 4444, leif.westerling@kyrkpressen.fi
Jonny Åstrand 050 092 4528, cjcenter@malax.fi

BETRAKTELSEN MIA BÄCK

Tom Tiainen

Kärlekens segerfest

BARNEN I FÖRSAMLIGENS barnkör är klädda i röda, färgspråkande t-skjortor. Glädjen i deras ansikten lyser ikapp med färgen på blusarna. Det är familjehögmässa i Mikaelsskyrkan och vad passar bättre än en entusiastisk rörelsesång? Ivrigt sträcker barnen upp händerna, sedan ner och till sist utåt för att illustrera sången de sjunger av hjärtats lust.

Så hög (händerna sträcks högt över huvudet, några står på tå), jag kan ej gå över den, så djup (händerna sträcks så långt ner det går mot golvet), jag kan ej gå under den, så vid (händerna sträcks med sprätande fingrar långt utåt sidorna), jag kan ej gå ut ur den, kärlek så underbar!

Barnen sjunger om Jesu kärlek, att den är underbar och omsluter oss på alla sidor. Vi är alltid, alltid älskade och alltid, alltid sedda. Barnkören förkunnar evangeliet, det glada budskapet, så äkta och så inlevelsefullt att ingen i kyrkbänkarna lämnas oberörd.

Kanske du har sjungit den här sången någon gång? Jag lärde mig den när jag var aktiv i ungdomsverksamheten i min hemförsamling. Och när jag läser söndagens bibeltexter om Jesus som ger liv är det just den sången som börjar sjunga inuti mig... ”Jesu kärlek är så underbar, Jesu kärlek är så underbar, Jesu kärlek är så underbar, kärlek så underbar!”

Bibeltexterna den här helgen handlar om en kärlek så stor och så mäktig att den till och med sträcker sig över dödens gränser. En kärlek som segrar över döden och befriar det bundna! En kärlek så stor och abstrakt att våra ord inte räcker till. Och samtidigt så tydlig och konkret i Jesus Kristus. Därför kallas den här söndagen för lilla påsken. Vi firar uppståndelsen och livets seger över döden.

När allt flyter, när vi är lyckliga, när vi har människor omkring oss som vill oss väl - när vi är höga på livet, då omsluter Jesus oss med sin kärlek!

När vi kämpar för att orka, när vi är deprimerade eller ångestfyllda, när vi känner oss ensamma och utelämnade - när vi är längst nere i djupet, då omsluter Jesus oss med sin kärlek!

När vi slösar bort våra liv, när vi prioriterar helt åt skogen, när vi väljer ytan framom djupet - när vi är alldeles vilna i världen, då omsluter Jesus oss med sin kärlek! Vi är alltid, alltid älskade och alltid, alltid sedda.

För Jesus finns inga gränser, inte ens döden begränsar honom och hans självutgivande kärlek. Inte ens den dag som vi passerar gränsen mellan liv och död lämnar Jesus oss ensamma. Jesu kärlek är så underbar!

Mia Bäck är församlingsspastor i Åbo svenska församling.

#bönetwitter

”Jesus, jag behöver många utropstecken för att beskriva din kärlek. Och ändå kan jag inte fånga den med ord. Hjälp mig att visa den istället.”

Följ Kyrkpressen #bönetwitter

KLARSPRÅK

Ekumenik (grek) betyder världsomfattande. Begreppet används om kyrkornas och de kristna samfundens arbete för enhet. För att främja denna enhet bildades Kyrkornas världsråd år 1948. I Finland verkar Ekumeniska Rådet i Finland (ERF). Källa: Kyrklig ordbok.

PSALMFÖRSLAG

542,388,187,406, 224 (N)537 v4.

Psalmerna är valda av Tor Lindgård.

VECKANS PERSON

NATHAN SÖDERBLOM är en av den ekumeniska rörelsens förgrundsgestalter. Som person var den svenska prästen och senare ärkebiskopen radikal för sin tid. Han tog arbetarnas parti och fick rykte om sig som omstörtare och fritänkare. År 1925 samlade han till ett stort ekumeniskt möte i Stockholm där nästan alla kyrkliga samfund träffades. Senare fick han Nobels fredspris för sina insatser bland annat inom det kristna samarbetet. Samtidigt förblev han en av 1900-talets mest folkliga kyrkledare. Nyligen spelades hans liv som sommarter i Hälsingland.

KALENDERN 6.10-13.10

ÅBOLANDS PROSTERI

KIMITOÖN
Kimito:
Diskussionsgruppen: fr 7.10 kl 14 i ungdomsgården
Andakt med anledning av veteranföreningens jubileum: lö 8.10 kl 12. Björkgren, Noponen
Gudstjänst: sö 9.10 kl 10
Dragsfjärd:
Högmässa: sö 9.10 kl 12 i Dfjårds kyrka. Backström, Södergård
Hitis:
Högmässa: sö 9.10 kl 13. Kuokkanen, Noponen

ÅBO
tors 6.10: kl. 9.30-11 Familjecafé i Aurelia (2 vän.)
kl. 19 Mässa i Skarpskyttekapellet, Mullo
fre 7.10: kl.18-23 Café aderton i Aurelia (2 vän.)
lö 8.10 kl. 11:30-13 Kyrkans barn-timme i Aurelia (2 vän.)
sö 9.10: kl. 12 Högmässa i Domkyrkan, Mullo (pred), Bäck (lit), Forsman.
kl. 16 Gudstjänst i S:t Karins kyrka, Portin, Forsman. Kyrkkaffe efter gudstjänsten.
kl. 17 Gloria Dei mässa på Trädgårdsgatan 19b.
må 10.10: kl.17:30 Äktenskapskurs i Aurelia (1 vän.), barnpassning i 2 vän.
tis 11.10: kl.18-19 Lovsångskören, övning i Aurelia (1 vän.).
kl.19 Lovsång och förbön i Aurelia (1 vän.) Lars Julin: Gud bereder rum.
ons 12.10: kl.10-12 Familjecafé i S:t Karins, Papinholma församlingshem (Kustö)
kl. 11 Förbönsgruppen samlas i Aurelia (3 vän.)
kl. 13-15 Café Orchidé i Aurelia (1 vän.)

ÅLANDS PROSTERI

HAMMARLAND
Sö 9.10 kl 12: Högmässa Ingemar Johansson, CM Dan. Den första valgudstjänsten, med kyrkkaffe på Catharinagården.

JOMALA
Utvidgade öppettider: Från 7.10 har kansliet öppet även fredagar kl. 9-12.
Sönd 9.10 kl. 11: Högmässa med konfirmandundervisning 17 s e pingst ”Jesus ger liv” kaplan Bertil Erickson, Kaj-Gustav Sandholm, Sonja Winé, sånggruppen Laudamus medverkar. Kollekt; Församlingens missionärer.
kl. 12.00-16.00: Hantverkarnas marknad i Olofsgården till förmån för missionen. Servering och lotteri.
Tisd 11.10 kl. 10-16: Drop-in-pyssel i klubbbrummet.
Höstlov: tors 13- fre 14.10 Ingen gruppverksamhet.

www.jomalaforsamling.com

SUND-VÄRDÖ
Sö 9.10 Högmässa: i Vårdö kyrka kl 11.00. Mathias Junell, Juanita Fagerholm-Urch, Katrin Gwardak. Kyrkkaffe på bönehuset efteråt.

NÄRPES PROSTERI

KORSNÄS
To 6/10 Molpe missionssyfoering: i Bykyrkan.
Fre 7/10 13.00 De äldres dag: i Församlingshemmet. Gästtalare Helge Söderlund. Isabella Nyman från Äldrecentrum Österbotten, representanter för kommunen och församlingen medverkar.
Fre 7/10 15.30: Barnkören övar.
Sö 9/10 11.00: Gudstjänst i Kyrkan, Guy Kronqvist, Deseré Granholm.
Må 10/10 13.00: Korsbäck missionssyfoering i bystugan.
Må 10/10 17.30: Hanna-kerho i församlingshemmet.
Ti 11/10 13.00: Harrström sjömansmissionssyfoering hos Alice Grönlund.
Ti 11/10 13.00: Taklax missionssyfoering hos Anna Sundström.
Ti 11/10 19.00: Träffpunkten i Taklax bönehus.
On 12/10 13.00: Vänstuga/träff för daglediga i Församlingshemmet.
On 12/10 18.00: Skriftskola i Församlingshemmet.
Fre 14/10 18.30: Fredagscafé för kvinnor i alla åldrar i Församlingshemmet.

LAPPFJÄRD-KRISTINESTAD
www.lappfjard-kristinestadsforsamling.fi
Bastukväll för män: to 13.10 kl 19 på Jonnsborg
Kristinestad
Slef södra distrikts höstfest: fr 7.10 kl 19 i Påskmark hembygds-gård, Marcus Jakobsson, J Martikainen, Nisula, Nädehjonen
Höstfest: lö 8.10 kl 19 i förs.hemmet, Kristian Sjöbacka, Nisula, Laudate-kören
Rockmässa: sö 9.10 kl 16, Nisula, Daniel Norrback med band
Lappfjärd
Högmässa: sö 9.10 kl 10, Nisula, Martikainen
Bibelsamtal: sö 9.10 kl 18 i förs.hemmet, Saarinen
Kenyasyfoeringen: ti 11.10 kl 13 i förs.hemmet
Sideby
Gudstjänst: sö 9.10 kl 10, Bror Vikfors, Saarinen, Nilsson

NÄRPES
www.narpesforsamling.fi
Kyrkan: 17 sö e pingst 9.10 kl 10 Gudstjänst. Lö 8.10 kl 18 ”Kvällsmusik i S:ta Maria”. Församlingshemmet må 10.10 kl 19 Sorgegruppen. To 13.10 kl 12 Pensionärsträff börjar med mat.
Töjby bykyrka: sö 9.10 kl 15 Högmässa.
Norrnäs bönehus: sö 9.10 kl 18 Aftonsång.
Arken: må 10.10 kl 13 Maanan-taikerho.
V.Yttermark bönehus: ti 11.10 kl 13

Symöte.
SKRIFTSKOLA: Sö 9.10 kl 13 Rockmässa i Kaskö kyrka, buss avgår fr. församlingshemmet kl 12.30. Alla konfirmander med!

PÖRTOM
Idag torsdag kl 15: Pensionärskören o. kl 19 Kyrkokören.
Lördag kl 19 i kyrkan: Sånggudstjänst S-E Syrén, Dragspelsgruppen, Övermarks pensionärskör, Anja Rimpiläinen, Björkstrand m.fl.
Söndagen kl 12 (obs): Gudstjänst (skrivitolkad) Björkstrand, Lidman. Sångprogram. Ansvarsgrupp: Röda korset. Textläsare: Helena Nylund.
Onsdag kl 16: Sångandakt i Präst-hagen o. kl 17 i Pörtehemmet, Björkstrand.

ÖVERMARK
Sö 9.10 kl. 10: Gudstjänst, Björks-trand, Lidman.
Sö 9.10.kl. 19: Höstfest i Frönäs bönehus, Björkstrand, Nyholm.
On 12.10 kl. 13: Pensionärssam-ling i förs.h., Marcus Jakobsson, Sandin, Wikstedt, Norrgård.
To 13.10 kl. 18: Tacksamling efter SLEF:s årsfest i förs.h. Servering.
To 13.10 kl. 19.30: Kyrkokören övar i förs.h.

KORSHOLMS PROSTERI

BERGÖ
Fr kl 19: Rockmässa i kyrkan. Brave Art, Englund. Tema: ”Jesus gör oss verkligen fria”
Sö kl 14: Gudstjänst, Rune Östman, Björklund, Harri Kahlos
Ti kl 13: Missionssyfoeringen i församlingshemmet
Ti kl 16: Junior i församlingshemmet
On kl 7.45: Laudes i kyrkan
On kl 13: Träffpunkt i församlingshemmet
On kl 18: Alpha-kurs på Strandhyddan i Molpe. Middag, föredrag, kaffe. Tema: ”Hur kan jag vara viss om min tro?” Arrangörer: Korsnäs, Petalax och Bergö församlingar
To kl 10-12: Föräldrabarn i församlingshemmet

KORSHOLM
Öppen dagklubb: fre kl 9.30 i Singsby UF-lokal.
Pensionärskören: fre kl 12 i Smedsby förs.gård.
Gudstjänst: sö kl 10 i kyrkan, Örn, Nordqvist-Källström.
Familjegudstjänst: sö kl 12 i Smedsby förs.gård, Örn, Olof Jern, Nordqvist-Källström, dagklubb-barnen sjunger.
Missionssyfoering: må kl 13 i Smedsby förs.gård.
Pastorskansliet och ekonomikon-toret: är stängt: ons 12.10.

KVEVLAX
Mottagning av gåvor inför höstmarknaden: to kl 18-19 i stallet eller direkt till förs.bordet på fred. Gåvor mottages med tacksamhet. Gemensamma kyrkofullmäktige: sammanträder to kl 19 i Solf.

ÅTERANVÄNDNING AV GLASÖGON

Talko i Borgå och Esbo

Då synen förändras måste glasögonen bytas ut men de kan återanvändas. Vision For All-glasögontalko hålls lördag 8.10. med början kl. 10 i Borgå på Mörskovvägen 429. Följande hålls lördag 19.11, Olars församlings klubbrum i Iso Omena kl. 10-18. Vid båda tillfällen mottas använda glasögon.

Ytterligare information fås på föreningens hemsida <http://www.visionforall.info> eller på den rikssvenska föreningens sida <http://visionforall.org/>. Föreningens informatör svarar på frågor på numret 040 517 4613.

ORGELMUSIK MED BILDSPEL

Karlebykantoreorna lyfter fram barocktonsättare

Kantoreorna i den svenska och den finska församlingen i Karleby gör i höst en gemensam satsning kring en orgelaf-ton med Böhms musik.

Georg Böhm (1661 - 1733) var en tysk barocktonsättare och organist och känd bland annat för sina fina koralbearbetningar. **Christian Ahlskog** har gjort en fritt sammanställd orgelmässa och **Kristina Klingenberg** ett bildspel som visas

under hela konserten. Orgelaf-tonen med bildspelet ordnas i Yxpila kyrka sönda-gen den 9 oktober kl. 18.00 och i repris i Gamlakarleby stadskyrka torsdagen den 13 oktober kl. 19.00. Alla Karlebykantorer medverkar.

Fritt inträde, kollekt vid utgången till stöd för den gemensamma konsertverksamheten i svenska och finska församlingen.

NATURBILDERNA ÄR från Abisko-området där Dag Hammarskölds pilgrimsled sammanfaller med Kungsleden.

ringa anonymt alla dagar kl. 20-24 eller skicka ett meddelande till nätjouren, www.natjour.fi. För närmare information, tag kontakt med verksamhetsledare Caritha Sjöberg, tel. 09-2340 2292 eller caritha.sjoberg@evl.fi.
Huvudstadsmission 2011: kallas den mediaevangelisationskampanj, som anordnas 15.9 - 15.10.2011 i huvudstadsregionen. 60 församlingar är med. Under en månads tid håller man via kampanjen fram evangeliet i massmedia och målet är att komma till tro och att få komma med i en kristen gemenskap. Mer info: Petrus församling.
Församlingarnas samtalstjänst: dejourerar på tfn 01019-0072 (från utlandet +358 1019 0072) varje kväll kl.20-24. En webbaserad hjälptjänst finns på adressen <http://evl.fi/natjour>. Användaren behöver inte uppge namn, e-postadress eller andra uppgifter som kan leda till identifiering utan väljer själv en signatur och ett lösenord. Ring eller skriv när Du behöver stöd!
Huvudstadsregionens församlingars PODCAST: Aktuellt från kyrka och församling. Flera nya inslag varje vecka. Lysna: www.pod.fi/svenska. Mer info: www.helsingforsforsamlingar.fi

DEUTSCHE GEMEINDE
So 9.10 11.00 Uhr: Gottesdienst (M. Röcker) mit dem Dt.-Finn. Chor

MELLERSTA NYLANDS PROSTERI

ESBO
Högmässor sö 9.10: Esbo domkyrka, Kyrkparken 5, kl. 12.15 skördegudstjänst, Ertman, Karhuluoma, EsVoces. Kyrkkaffe i Sockenstugan med föredrag av agronom och jordbrukare Mikael Jern: "Den enes bröd är den andres död - tankar kring de höga livsmedelspriserna i världen". Öppet för alla intresserade.
Olars kapell, Mänskivan 4, kl. 10.30. von Martens, Bengts. Kaffe 9.30-12. Esbovikens kyrka, Skepparg. 8, kl. 14. konfirm. av Mataskär 4-skriftsk. Ahlbeck, von Martens, Kronlund, Bengts.
Skriftskolan 2012: information för föräldrar i Köklax kapell, Handelsb.1, ti 18.10 kl. 18. Infobrev om skriftskolan kommer v. 40 till alla medl. i församlingen som är födda 1997.
Kretsar för pensionärer & daglediga kl. 13-15: Karabacka kapell ti 6.10, Träffax i Köklax kapell ti 11.10, Sökö kapell ti 11.10, Kalajärvi kapell ti 13.10.

GRANKULLA
To 6.10 kl 10: Samtal kring tro i övre brasrummet.
- **kl 10.30:** Förbön och lovsång i övre brasrummet.
- **kl 18.30:** Bibelkväll i Sebastos, Tonberg-Skogström.
Sö 9.10 kl 12: Högmässa med Ulrik Sandells kyrkoherdeinstallation som förrättas av biskop Björn Vikström med assistenter. Kantoreorna Peitsalo och Smeds. Damkören och Christoffer Kruse, saxofon. Kaffeservering.
Må 10.10 kl 13-15: Måndagscafé i Sebastos. Andakt kl 12.45 i kapellet.
Ti 11.10 kl 9.30-12: Familjelyktan i Sebastos. Musiklek, sång, rytmik och rörelse. Peitsalo, Fransman. Kort morgonandakt i kapellet. Kaffeservering och fri samvaro.
- **kl 13:** Pensionärskören i nedre salen, Smeds.
- **kl 13.30:** Tisdagsträffen i övre salen. Hur Jesus gestaltas i svensk diktning, Ulla Bäck och Arla Nykvist. Sång av Heli Peitsalo.
On 12.10 kl 13.30: Syföreningen i övre

brasrummet.
- **kl 19:** Taizéandakt, Arla Nykvist, Tonberg-Skogström, Peitsalo. Välkommen med och öva sångerna i Taizékören kl 18.
To 13.10 kl 10: Samtal kring tro i övre brasrummet.
- **kl 10.30:** Förbön och lovsång i övre brasrummet.
KYRKSLÄTT
Högmässa: sö 9.10 kl. 10 i Haapajärvi kyrka, Lovén, Joki. Högmässa: kl. 12 i Kyrkslätt kyrka, Lovén, Joki.
Söndagskolorna börjar enligt följande: Lö 8.10 kl. 10-11 i Lyan, Prästgårdsbacken 5. Sö 9.10 kl. 10-11 i Veikkola församlingshem, Sportvägen 1. Sö 9.10 kl. 10-11 i Masaby kyrka, Tinavägen 4. Därefter varje vecka. Rune Lith, tfn 0500-687 023 svarar på frågor.
Församlingsträff: ti 18.10 kl. 13-15. Vi deltar i Sjundeå församlingsträff och besöker bl.a. kyrkan. Bussrut: Gesterby kl. 12.15, församlingshemmet kl. 12.20, Överbyvägen. Lindalsvägen, Volsvägen, Evtiskog, Sjundeå kyrka. Anmäl senast den 14.10 och meddela var du stiger på till Gunne Pettersson tel. 0500-462 243.

TAMMERFORS
Lö 8.10. Konsert med markkören Bel Canto: dir. Dan Lönnqvist kl 19 i Finlångs kyrka. Fritt inträde.
Sö 9.10. Högmässa: kl 10.30 Gamla kyrkan, Ola Byfält, P Siren och Noora Laiho, kantele. Kyrkkaffe i Waynes Coffee.
Sö 9.10. Kymppisynttär: kl 15 i Kaleva kyrka, alla 10-åringar välkomna!
Ti 11.10. Mammor, pappor o barn: kl 10 SVG.
Ti 11.10. Tisdagsklubben: SvG grupp I kl 13.30 - 14.30 och grupp II kl 14.30-15.30.
Ons 12.10. Diakonikretsen: kl 13 SvH, Scaramella presenterar olika flöjter
Ons 12.10. Skriba för vuxna: kl 18, De Gamlas Hem, kyrkoherden inleder. Aleksanterinkatu 19 A ingång från gården. Tryck på dörrklockan. Knytkalas!

VANDA
Högmässa: sö 9.10 kl. 10 i Helsing kyrka S:t Lars, Kaj Andersson, Håkan Wikman
Högmässa: sö 9.10 kl. 12 i S:t Martins kapell, Kaj Andersson, Håkan Wikman
Konsert med Psaloo-kören: sö 9.10 kl. 16 i Helsing kyrka S:t Lars, dirigent Raimo Pores. På programmet traditionell ortodox musik.
LARSKÖREN: må 10.10 kl. 18 övning i S:t Lars kapell
ViAndakören: ti 11.10 kl. 13.30 övning i Dickursby kyrka
Kansliet: stängt må-ti 10-11.10 p.g.a kanslipersonalens utbildningsdagar.

RASEBORGS PROSTERI

BROMARV
Sö 9.10 kl.13: gudstjänst, Söderlund, Lindroos
Förhandsinfo: SKRIFTSKOLAN startar sö 16.10 med högmässa kl.13 i kyrkan och INFO i församlingshemmet!
EKENÄS
Må bra-dag: lö 8.10 kl. 9.30-16 i förs.h. Välkommen, även oanmäld, till en annorlunda hälsodag med workshopar, hälsosamma måltider (10€) och andakt i Taizé-stil.
Gemensam bön: lö 8.10 kl.9.30 i Medtodistk.
SöndagsKulan: sö 9.10 kl.10-11.30 i Kulan. Också nya barn från 3 år uppåt är välkomna!
Högmässa: sö 9.10 kl.10, A.Lindström, N.Burgmann.
Familjekören: on 12.10 kl.18 i Österby

förs.h.
På djupet: to 13.10 kl.19 i förs.h. Bibel-diskussion med K-G.Sandelin.
Ytterligare info: www.ekenasforsamling.fi

HANGÖ
Sö 9.10 Högmässa: i Lappvik kyrka kl. 10., A-S. Nylund, R. Näse. Kaffeservering
Sö 9.10 Högmässa: i Hangö kyrka kl. 12., A-S. Nylund, R. Näse.
Må 10.10 "Mitt i Prick"-födelsedagsfest: för årets 10-åringar kl. 18 i församlingshemmet. Anmälan till pastorskansliet tel: 019-2630620.
On 12.10 Onsdagsöppet: för ungdomar startar: kl. 18-20 på Bang. 27.
Sö 16.10 Familjegudstjänst: "Noas Äventyr" kl. 12: i kyrkan. Efteråt lunch i församlingshemmet, anmälan till den senast 12.10 till pastorskansliet tel: 019-2630620

INGÅ
Fre 7.10 kl 18.00: israeliska danser i församlingshemmets källare. Viveca Unnerus.
Sö 9.10, 17 s e pingst, kl 10.00: Skörde-mässa i Degerby kyrka. Hannele Harju, Tony Wuorinen, Rolf Sonntag och DoRe-Mingå, Åke Grandell, Degerby lantman-nagille. Kyrkkaffe på Mangsgård.
Ons 12.10 kl 14.00: syföreningen träffas i Prästgården.
To 13.10 kl 19.00: Konsert i Ingå kyrka. Raseborgs kyrkosångskrets.
Verksamhet på finska:
To 6.10 klo 9.00-11.00: perhekerho Rantatie II:ssa. Mira Neuvonen.
Må 10.10 klo 17.30-19.00 puuhakerho 6-12 -vuotiaille Päivöian kouluissa.
Ke 12.10 klo 18.00: Raamattupiiri Bläck-hornetissa. Eeva Makweri.

KARIS
Andakt i servicehuset: to 6.10 kl. 14. Terlingen; Bonacci.
Gudstjänst : sö 9.10 kl.10 i S:t Katarina kyrka. Terlingen; Bonacci.
Stück- och väncafé: må 10.10 kl. 13-15 på Köpmangsgatan 20 i samarbete med Röda Korset..
Bibelgruppen i Svartå: må 10.10 kl. 14-15.30 i Svartå kyrkstuga
"Hur får jag pengarna att räcka till?": on 12.10 kl. 17-19 Kom till Församlingshemmet, Centralgatan 23 där ger Marthaförbundets ekonomiska rådgivare Janine Smeds dig goda råd, som inte är dyra utan helt gratis. Anmäl dig senast 10.10 till pastorskansliet 044 755 3625 eller e-post gunilla.wikstrom@evl.fi. Meddela ev. dietmat. Barnpassning är ordnad. Arr. Karis Tysta nöd o. Karis sv. Församling.

POJO
Torsdagar: Kl 18.30 Församlingkören i förs.hemmet.
Fr 07.10: Kl 13.45 Pensionärskören i förs.hemmet.
Sö 09.10: Kl 12 Gudstjänst och skörde-fest för missionen. JW, HL. Dagklubben medverkar. Skördeprodukter till lotteriet tas gärna emot. Lunch vuxna 6 euro, barn över 3 år 3 euro.
On 12.10: Kl 13 Diakonisyföreningen i förs.hemmet. Vi pysslar inför julbasaren.

SJUNDEÅ
Bönegrupp: to 6.10 kl. 18 i Capella, Gun Venäläinen.
Mässa: sö 9.10 kl. 12 i kyrkan, Irene Erkkö, Hanna Noro.
SNAPPERTUNA
To 6.10 kl 18-21: Ungdomskväll i Langansböle
Sö 9.10 kl 10: Högmässa med Markus Weckström och Pia Nygård

Må 10.10 kl 19: Snappertuna kören övar i Prästgården
Ti 11.10 kl 16.30: Barnklubb i Langansböle
On 12.10 kl 17: Barnklubb i Snappertuna
To 13.10 Dagträff: i Prästgården. Camilla Skrifvars från FMS är vår gäst. Välkomna!
To 13.10 kl 18-21: Ungdomskväll i Langansböle
Höstutfärd: till Tavastehus lördagen 15 oktober. Vi besöker slottet och museerna vid slottet. På hemvägen besöker vi Hyvinge kyrka. Pris 45 euro. För anmälan och närmare uppgifter vänligen kontakta pastorskansliet senast torsda-gen 6 oktober. Tel. 044 755 36 24 (må - to kl. 9-13). Alla intresserade är varmt välkomna med på utfärd!

TENALA
17 sönd. e. Pingst, 9.10 kl. 10, Familjemässa: Staffan Söderlund, Sofia Lindroos, Tom Blomfelt m.fl. Sångprogram. Skördefest. Donerade skördeprodukter säljs efter gudstjänsten på auktion i församlingshemmet, till förmån för Tendelaskolan i Kongo.
Ti 11.10 kl. 13: Missionskretsen i församlingshemmet.

ESBO STIFT

LOJO
Ti 11.10 kl 13.30: Svenska kretsen samlas i Virky kyrka. Raimo Kuismänen och Timo Saario.
Sö 16.10. kl 13: högmässa i Lojo kyrka. Raimo Kuismänen, Timo Saario. Kyrkvärd Birgitta Piippo. Kyrkstig: vi promenerar till mässan. Start från Virky kyrka kl 10.15. Anmälan till Raimo Kuismänen 044 3284357, raimo.kuismanen@evl.fi senast fredag 14.10

<http://sanktjohannes.info>
9.10 kl 11 Gtj i Biblion, Vasa, **kl 18** Lepplax bykyrka.

LEDIGA TJÄNSTER

Vid Kyrkostyrelsens förvaltningsavdelning, ansvarsområdet allmän förvaltning, utlyses tjänsten som

EKONOMIPLANERINGSCHEF

Närmare information om ansökan, uppgifterna och behörighetsvillkoren finns på adressen evl.fi/rekrytering. Annonsen finns på finska på samma webbsidor.

Ansökningstiden går ut 20.10.2011 kl. 16.15. Frågor om tjänsten besvaras av ecklesiastikrådet Pirjo Pihlaja, tfn (09) 1802 203 och förvaltningschef Mikko Tähkänen, tfn (09) 1802 223.

VANDA SVENSKA FÖRSAMLING
FÖRSAMLINGARNA I VANDA

Vanda svenska församling lediganslår en befattning som

Ledande barnledare

att sökas senast fredagen den 21 oktober 2011 kl. 15.00. Behörighetskrav är kyrkans grundexamen i barn- och familjearbete. Lön enligt kravgrupp 501. Närmare information ger kyrkoherde Martin Fagerudd 050-4661183. Information om ledande barnledarens uppgifter finns också på församlingens webbplats www.vandasvenskaforsamling.fi.

Ansökningar riktas till Församlingsrådet i Vanda svenska församling, PB 69, 01301 Vanda.

Stöd det finlandssvenska musiklivet!

FINLANDS SVENSKA SÅNG- OCH MUSIKFÖRBUND mottar donationer och testamenten för sitt arbete med att stöda det finlandssvenska musiklivet.

Vi förvaltar också flera fonder som uppkommit genom donationer eller som instiftats för att hedra bemärkta musikpersoner i Svenskfinland.

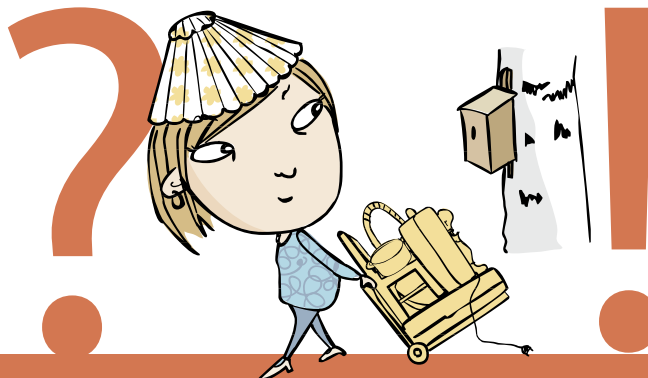
Genom att göra en inbetalning till någon av fonderna är Du med och understöder det finlandssvenska musiklivet.

För mer information, kontakta

Verkamhetsledare
Toni Sjöblom. tfn 06-3206812
Finlands svenska sång- och musikförbund
Hovrättsplanaden 15 C 36, 65100 Vasa

"Utan tak
över
huvu?!"

Genom våra förmånliga raddannonser når du hela Svenskfinland. Många bostäder och hyresgäster har funnit varandra genom oss. Kontakta 09 61261550 eller skicka e-post till annons@kyrkpressen.fi

**Kyrkpressen söker en
Annonsredaktör
med ansvar för affärs-
och församlingsannonser**

Du är kontaktlinken mellan tidningen och våra annonsförsäljare och koordinerar annonseringen från hela stiftets församlingar varje vecka i sektionen Insidan. Du ansvarar också för prenumera- tionsregister och -ärenden. Vi behöver dig här senast 1.12, gärna tidigare.

Den vi söker:

- är noggrann och metodisk
- är van vid kundbetjäning och trivs med den
- känner väl till församlingarna och deras vardag. Har du själv jobbat i församling är det en merit.
- kan/är beredd att lära sig ombyta radannonserna i programmet InDesign
- har initiativförmåga och tycker om att hitta på lösningar om det behövs
- är ansvarsfull, glad och aktiv och sporrar församlingarna att lyfta fram sina satsningar

Kom med i vårt team i en stimulerande arbetsgemenskap med daglig kontakt till hela Svenskfinland! Kyrkpressens redaktion ligger i centrum av Helsingfors.

Frågor kan riktas till annonsredaktören Marianne Tanttinen, tfn (09)612 615 50. Sänd din ansökan till chefredaktör May Wikström, Mannerheimvägen 16 A 9, 00100 Helsingfors, tfn 040 1530313, may.wikstrom@kyrkpressen.fi.

Sista ansökningsdag 21.10.2011

EN DEL av de 74 ivriga blivande hjälpledarna på sin första "skolningsträff" på Kyrktian 1.10. FOTO: JESPER STENHOLM

Hjälpledarerekord i Esbo

Esbo svenska församling lever just nu mitt i höstsäsongens verksamhet och jubler på positiva nyheter. Inom ungdomsarbete har församlingen flera orsaker att glädja sig. Ungdomsmässan i Sökö kapell som inledde höstens verksamhet var en succé och ett nytt, historiskt rekord har slagits – 74 ivriga ungdomar har anmält sig till hjälpledarutbildningen!

– Det är pop att gå hjälpledarutbildningen, det är en verklig "boom", säger ungdomsarbetsledare **Camil-la Dannholm** inför de blivande hjälpledarnas första träff på Kyrktian lördagen 1.10. Sammanlagt har vi

nu ca 100 hjälpledare i Esbo svenska församling, vilket är jätteroligt! Av de 74 nya är 22 pojkar – vi har aldrig haft så många pojkar förut!

En ny klubb för ungdomar i åldern 17+, Klubb GT (get together/gamylträff) har också startat och samlas varannan torsdag på Röda stugan i Gröndal. Ungdomskvällarna fortsätter på ny plats och dag, i ungdomscentret Sode i Sökö på onsdagar.

Aktiv Ansvarsvecka

Ansvarsveckan kommer att vara aktuell i slutet av oktober, bl.a vid en samling kring

veckans tema "Tänk själv – tro fritt. Om religionsfrihet och utveckling" i Esbo domkyrkas församlingsgård lördag 29.10. Samma dag brakar Ansvarsveckans metallmässaloss i Esbo domkyrka och vi väntar oss att en stor skara ungdomar och andra som är unga till sinnet dyker upp och fyller kyrkan!

Tro det om du vill!

Satsningen på vuxenkatekumenatet som inleddes år 2010 fortsätter – i november startar en ny grupp med temat "Tro det om du vill! Vuxenväg till tro genom samtal" i Alberga kyrka.

– Vi vänder oss till vuxna som har frågor om kristen tro och vill veta mer om

vad tron går ut på, berättar gruppleddaren **Hannele Nygård** och kyrkoherde **Roger Rönnberg**. Vi välkomnar både nya medlemmar i kyrkan och dem som varit med länge, men som är nyfikna och vill få en fördjupning i sitt liv med Gud. I gruppen möts vi med våra egna frågor och erfarenheter, för att dela med oss av vår livshistoria och gå på upptäcktsfärd för att tillsammans lära känna Gud. Den första träffen hålls 3.11 med fortsättning under senhösten och våren. Också gudstjänster ingår.

• SHEILA LILJEBERG-ELGERT

Mer info:

www.esbosvenskaforsamling.fi

MARKNAD

ÖNSKAS HYRA

Pålitlig medelålders man önskar hyra möblerad etta eller tvåa i Helsingfors oktober–december, på grund av rörsanering i egen bostad. Ring 050 344 6349.

Kompstväa önskas hyras i Helsingfors, under 1/2 h till centrum och Vik. Ida, 040 848 9971

Siisti, tupakoimaton ja lemmikieläimetön 26v. työssäkävä nainen haluaa vuokrata hyväkuntoisen yksion Helsingin keskustan läheisyydestä. eija-riitta.ristiluoma@jyu.fi / 050 304 7008.

Pålitlig pensionär önskar hyra förmanlig bostad i huvudstadsregionen för långvarigt bruk. Vänligen kontakta +46(0)768434807.

BERÄTTA OM DIN FÖRSAMLING!

Den här sidan finns till för dig. Roliga verksamhetsidéer, festliga jubileum eller en viktig gemenskap. Skriv, fotografera och berätta om vad som händer i DIN församling! Skicka in din artikel till redaktionen@kyrkpressen.fi. Redaktionen väljer och redigerar materialet.

I MIN FÖRSAMLING

Garage, förråd, båthus TILL HÖSTPRIS!

- Färdiga träelement
- Ritningar ingår
- Husen levereras kompletta med allt material
- Transport direkt hem – 10 olika storlekar.

Även enligt egna ritningar – lätt att montera själv. Ring oss!

G.NYMAN BYGGTJÄNST
68800 KÄLLBY. TEL. 06-766 7922, kvällar 723 5429. Gsm 0400-560 744

Bergvärme?

Fråga oss om pris på borrning av energihål och vattenbrunnar ... då vet du att du gjort en bra affär.

DRILLTEC

044-525 9143 info@drilltec.fi www.drilltec.fi

"Ett måste på resan!"

Vart du än reser, i hem- eller utlandet, packa alltid med Bioteekkis PROBIOOTTIplus- mjölk-syrebakteriekapslar och Solkapslar.

Bioteekkis Solkapslars värdande palmextrakt gör dig snabbare brun, förhindrar bränd hud och motverkar rynkor.

Bioteekkis PROBIOOTTIplus mjölk-syrebakteriekapslar normaliserar effektivt tarmfloran om plötsliga dietförändringar eller främmande förhållanden rubbar balansen.

För vacker solbränna!

Naturlig motståndskraft!

Säljes i naturkost affärer, på hälsoavdelningar och apotek

BIOTEKKI OY
Tel. (02) 434 7000 • www.bioteekki.fi

www.locus.fi

**STOR EFTERFRÅGAN
PÅ HYRESLÄGENHETER**

1000-tals nöjda kunder kan inte ha fyllt
Vi står till Er tjänst under hela hyrestiden.

Förmedling med omtanke sedan 1993

Oy N&N Locus Ab Aff (A)
Smedsgatan 15, 00150 Helsingfors
tel. (09) 17 17 44, fax. (09) 17 00 45
locus@locus.fi, www.locus.fi

INKAST KATARINA GÄDDNÄS

Vad ska vi äta?

MINA GUMMISTÖVLAR blir blöta av daggen i trädgårdslandet. Höstluften är frisk. De sista solrosorna nickar leende ner mot mig. Doften – åh doften! – av fuktig mylla och den där känslan i kroppen när man grabbar tag om blasten och drar upp en stor saftig rödbeta. Jorden släpper varmsamt greppet om den och jag står där lycklig som ett barn. Skördetiden fyller mig med glädje och tacksamhet.

Inget smakar så gott som det man själv odlat och skördat. Kokt potatis, gräddstuvade morötter och svartrötter, gratinerad rödbeta, mild purjossoppa, smörslungade bondbönor, plocksallad och rädisor. Dill, persilja och alla kryddväxter. Ja och så allt det som finns i skogen: höstkantareller, lingon, slånbar, havtorn, nypon och tranbär. Allt detta har Skaparen gett åt oss att äta.

MITT I MIN TACKSÄGELSE – och skördefest stannar jag upp. Jag tänker på mina afrikanska systrar och bröder. De som fått vänta på regn i årtal och ser sina djur och barn svälta. Jag tänker på människor vars skördar slår fel, på odlingsmarker som stjåls och utarmas av multinationella bolag, på jordar som förgiftas av kemisk industri. Jag tänker på barn i storstädernas slum som söker mat på gator och soptippar. Jag tänker att något har gått alldeles snett i vår värld. Också i dag kunde varanda människa på jorden få äta sig mätt om resurserna vore annorlunda fördelade. I västvärlden slängs hälften, jo det är sant, hälften av all mat som produceras slängs bort.

VI KAN FARA till månen och forskarna tror nu att vi kan skicka partiklar med högre hastighet än ljusets. Kan det då vara så svårt att ordna bevakningssystem och livsmedelstransporter till katastrofområden? Vi kan bygga fasansfulla vapen och hängande trädgårdar i New York, kan det då faktiskt vara så svårt att utveckla hållbara jordbruksmetoder för tredje världen? Om de klokaste hjärnorna slås ihop och de rikaste börsarna öppnas kan vår underbara planets fantastiska resurser fördelas jämnare. Det handlar om vår inställning. Det handlar om vår girighet. Det handlar om stormakternas beslut, men också om dina och mina beslut i vardagen. Jag handlar lokalt i så stor utsträckning som möjligt. Jag köper rättvisemärkta produkter. Jag frågar efter ekologiska varor i butik och på restauranger. Tillsammans kan vi förändra. Vi är Guds händer på jorden.

Katarina Gäddnäs är författare och journalist.

FÖDELSEDAG

John Vikström 80 år

Den som vill ihågkomma **John Vikström** med anledning av hans åttioårsdag kan göra det med en inbetalning till *S:t Henriks ekumeniska konstkapell*, kontonummer IBAN FI80 5713 4520 0415 33, "J Vikström 80 år".

RADBYTET TOMAS VON MARTENS

Evolutionismen har blivit sekulär religion

Debatten mellan evolutionister och kreationister började inte med Darwin, utan tog sin början redan i antiken. De filosofiska giganterna Sokrates, Platon och Aristoteles var alla kreationister av lite olika variant. Däremot såg atomisterna och speciellt Lucretius världens uppkomst som ett resultat av helt slumpmässiga faktorer. Hos Lucretius kan man återfinna en stor del av de grundidéer som sedan vidareutvecklades av Darwin. Av intresse är också att kyrkofadern Augustinus på 300-talet ansåg

att Gud verkar huvudsakligen indirekt genom det som sker i naturen.

Kreationister brukar beskyllas för att vara ovetenskapliga, eftersom man i grunden har en orubblig tro, som man med alla medel vill försöka hitta bevis för. Men detsamma gäller för evolutionen och även för många av de verkligt stora naturvetenskapliga upptäckterna i historien. Det har först funnits en tro och en hypotes som man orubbligt hållit fast vid, trots ett ofta mycket hårt motstånd från sin samtid, innan man sedan sent omsider hittat bevis för den egna tron och hypotesen. Vetenskapsfilosofer har

påpekat att evolutionismen uppvisar starka drag av religiositet och mytbildning och tjänar som en sekulär religion för många. Michael Ruse är en av de främsta och mest kända föreläsarna för evolutionsläran. Enligt Ruse, som alltså själv är darwinist ut i fingerspetsarna, är det helt klar att darwinismen för en del vetenskapare har en nästan religiös betydelse. Precis som i fallet med annan religion inbegriper evolutionsläran vissa antaganden som inte kan empiriskt bevisas.

"Varken när det gäller kreationismen eller evolutionismen borde vi förneka detta faktum. Istället bor-

de vi öppet erkänna att så är fallet, och sedan se var vi hamnar om vi tillsammans startar från denna utgångspunkt", menar Ruse.

Newton är fortfarande den naturvetenskapliga ikonen nummer ett inom vetenskapshistoria. Att han var en utpräglad kreationist var inget hinder för god vetenskap, tvärtom. Hans drivkraft och motivation kom ur en stark längtan att kunna förstå hur universums Skapare konstruerat vår magnifika värld.

TOMAS VON MARTENS
Helsingfors

FÖRSONINGENS TJÄNARE

Kön eller ämbete?

Återigen gör några gällande att manligt kön är förutsättning för 'ämbete' i den kristna kyrkan. Jesu val av manliga lärjungar, prästerskapet under det förra förbundet tas som utgångspunkt. Ingen tycks vilja fråga varför det är så. Man nöjer sig med att konstatera att det var så och alltså måste förbli så.

Det fundamentala skälet till det är emellertid inte historiskt utan teologiskt. Synden kommer in i världen genom Adam. Inte genom Eva. Försoningstjänsten skall därför bäras av dem som genom sin omedelbara släktskap med Adam är medskyldiga i Adams fall. En syndade, alla är inkluderade i fallet.

Försoningens ämbete, hur det sedan än utformas, baseras alltså på insikten att det är mannen som på grund av sin medskuld till synden skall vara den som också företräder och utverkar försoningens ämbete.

Nya förbundet är emellertid inte på samma sätt som det förra en köttets ordning. Här är det likgiltigt vilket kön eller vilken social ställning individen är bärare av. Guds Ande väljer att utrusta vem Anden vill. Anden saknar väderkorn för kön.

Förbundets tecken i GT är omskärelsen. Den 'drab-

bar' bara den manliga delen av befolkningen. Det är genom könet männen syns mest påtagligt. Det finns ingen anledning att yvas över sitt manliga kön eller hävda att det ger 'andliga företräden'. Tvärtom: det borde föra till den ödmjukhet som föregår all tjänst. Ämbetstanken sådan den utförs i dagens kyrka är tjänandets egentliga motpol.

Få av dem som bär ämbetet är 'försoningens tjänare'

annat än i en formell eklesiastisk bemärkelse. En kyrka som bygger på missupfattningen att 'försoningens ämbete' är det samma som kyrkans hierarkiska mansdominerade struktur sådan den ser ut idag har små möjligheter att vara en sann representant för det Jesus Kristus kom för att göra.

BJÖRN DONOBAUER
Finström

RESA

Tack

Till alla deltagare i församlingsförbundets resa till Italien 17-24.9. Hjärtligt tack för gott kamratskap och djup samhörighet i glädje och allvar. Välsignelse-rik höst! önskar Karin och Kaj Sandholm

KARIN OCH KAJ SANDHOLM

Lärkkulla ett utmärkt val för kurs- och konferensverksamhet

Välj Lärkkulla då du vill arrangera kurs, konferens eller bara behöver inkvartering. Lärkkulla är också lämpligt vid ordnandet av skriftskolor och lägerskolor. Du får god husmanskost, personlig och mångsidig service nära naturen i en fridfull och lugn miljö. Vi har även bastumöjligheter, ett brasrum samt en utegrillplats.

Lärkkulla stiftelsen tar fortsättningsvis emot donationer och testamenten. Kontakta direktor Greger Englund tfn 044 3006 025.

Mera information om våra kurser och vår övriga verksamhet hittar du på www.larkkulla.net

Tfn (019) 2757 200, info@larkkulla.net

RETREATGÅRDEN SNOAN

Endagsretreat

Tid och plats: 8.10.2011, Retreatgården Snoan

Retreat i veckan

Tid och plats: 10-12.10.2011, Retreatgården Snoan

Höstretreat

Tid och plats: 28-30.10.2011, Retreatgården Snoan

Bed & Breakfast

Trivsamt boendealternativ i en vacker miljö.

**Välkommen!
Vi tar hand om dig!**

OPINION INFORMATION

Skicka insändaren till:

Kyrkpressen/opinion
Mannerheimvägen 16 A 9, 00100 Helsingfors
E-post: redaktionen@kyrkpressen.fi
Fax: (09) 278 4138.

Insändare måste förses med skribentens namn samt för redaktionens bruk även adress och telefonnummer. Anonyma inlägg accepteras endast i undantagsfall.

Standardlängden för de kortare insändarna är 1200 tecken. Redaktionen förbehåller sig rätten att förkorta insändarna. Insänd text returneras inte.

Radbytet är en längre insändartext med bildbyline som rymmer 2000 tecken. Vill du skriva ett Radbyte bör du kontakta redaktionen på förhand.

CITAT DAGEN.SE

"Att sälja kyrkor, riva eller spränga sönder dem är att våldföra sig på generationer av folkminnen och kultur."

Daniel Grahn om förslaget att spränga dyra, oanvända kyrkor.

KLIPP ÖSTERBOTTENS TIDNING

Vigselrätten

"Det är hög tid att, som man för länge sedan gjort i många andra länder, frångå kyrkan den juridiska rätten till vigsel och göra akten i kyrkan till en frivillig angelägenhet. Om man då lagstiftar om jämlika äktenskap är det upp till varje religiöst samfund att

ta ställning till vilka konstellationer man vill ge sin välsignelse. Med ett sådant beslut skulle den finländska äktenskapslagstiftningen uppdateras till 2000-talet och ge frihet åt kyrkorna att agera enligt sin tolkning av bibeln."

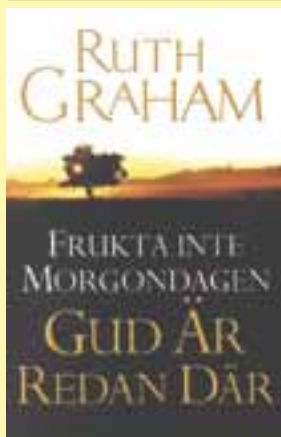
Henrik Othman

"Kommer du ihåg sjukhuset, Colton?" frågade Sonja. "Ja, mamma, jag kommer ihåg", sa han. "Det var där som änglarna sjöng för mig"

206 s.

Pris 23,50€

Frukta inte morgondagen. För de flesta av oss är det lättare sagt än gjort. Vi lever ett osäkert liv i osäkra tider. Vi längtar efter trygghet och svar, men istället fylla med frågor.

Vem ska...? Tänk om...? Var...? När kommer...? Varför i nte...?

237 s.

Pris 23,70€

Boknyhet!
Det här är en bok skriven av Robert Taisto Tallgren

Taisto är född 1918 i Teuva. Hans mamma dog när han var 5 år. Efter en tid flyttade familjen till Munsala. 1939 grusades alla framtidsplaner vid andra världskrigets utbrott.

En man i ledet av det legendariska IR 61, som spelade en nyckelroll i förhindrandet av Sovjetunionens frammarsch. Han slogs för sitt liv, sina kamrater och fosterlandet Finland i 5 år.

Här är berättelsen om vad som verkligen hände, och hur det gick sen

Boken innehåller även 45 bilder, 253 sidor.

Pris 25€

Tankar om livet är ett bibliotek fyllt med insiktsfulla ordspråk, förnuftiga råd och medryckande slogans som kan vara precis vad du behöver för att göra det mesta möjliga av varje dag.

Pris 19,60€

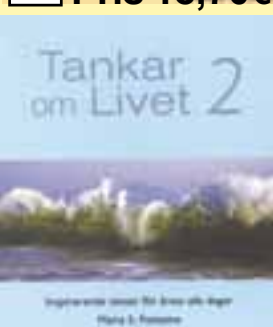

De är två unga kvinnor som växer upp med flera generationers mellanrun, men genom dramatiska förändringar i livet går de båda igenom en tid som kommer att forma dem mer än de någonsin varit beredda på.

"Hannas böcker är bland det bästa jag läst och jag grät flera gånger"

258 s.

Pris 21,90€

Pris 18,70€

Väggkalender för 2012

vackra bilder med bibeltext o. tankvärda ord.

Foto: Christine Eliasson 15 år

Pris 8,90€ **2 st. 16,00€**

Syréns bokhandel säljer böcker, musik, kort o. tavlor på följande platser.

PÖRTOM PRÄSTHAGEN

FREDAG 7.10 kl. 9.30-11.00

ANDELSBANKENS KLUBBLOKAL I JEPPO

Måndag 10.10 kl. 12.00-16.30

METEORITEN I BENNÄS

Torsdag 13.10 kl 9-17

Syréns bokhandel presenterar:

HÖSTENS BOKNYHETER Julkort m.m.

Kaffebjudning, utlottas 50€ köpkort och 3 st. kaffepaket **VÄLKOMMEN!**

Kulspetspennor med text:

1. Blott en dag ett ögonblick i sänder
2. Var dag är en sällsam gåva

Pris 1,00€/st

Julkortspaket

40 st. bl. julkort såsom: ljus, blommor, julkyrkan, Jesu födelse, landskap samt 3 st. dubbla julkort och småkort

ALLT detta endast **22€**
(värde 35€)

Alla tiders kortpaket á 22€

40 st. enkla kort såsom: grattis, barn, djur, tankvärda ord och bibelspråk samt 2 st. dubbla och 5 st. småkort

DAGENS LÖSEN för 2012

Den lilla andaktsboken för hela året

Pris 8,90€

Vid beställning fås gratis

kassett eller CD

Sänd in din beställning till Sven-Erik Syréns förlag,

Norrjärdsvägen 44, 66640 Maxmo,

tfn. 06-345 0190 eller 050-301 6598, fax 06-345 0100

Namn: _____

Adress: _____

Tel: _____

Fakturan sänds med varorna. 10 dagars betalningstid postporto tillkommer

kuriren
-tidningen för Dig!
Prenumerera på den allt mer populära finlandssvenska veckotidningen Kuriren. På ett år har läsekretsen ökat med **25%** och är nu uppe i **50.000!**

VI LOTTAR UT TRE PAR HACKMAN KASTRULLER

Prenumerera och delta i utlottningen

Nu har du möjlighet att vinna ett par kastruller av hög klass. Kuriren lottar ut tre par kastruller med glaslock av märket **Hackman Matador**. Kastrullerna är 2,5 och 4 liter och har ett sammanlagt värde på cirka **135 euro**.

JA TACK!

JAG VILL PRENUMERERA PÅ KURIREN

för resten av år 2011 och hela året 2012 för 66 € (inom Norden)

Tre (3) provnummer för endast 12 euro.

Ett halvt år för endast 35 euro.

JAG DELTAR I UTLOTTNINGEN AV TRE PAR HACKMAN MATADOR KASTRULLER (värde ca 135 euro/par)

SÄND KURIREN TILL:

NAMN: _____

ADRESS: _____

TEL/MOB: _____

SÄND RÄKNINGEN TILL:

NAMN: _____

ADRESS: _____

TEL/MOB: _____

Nej tack, jag vill inte prenumerera på Kuriren. Jag deltar endast i utlottningen av Hackman Matador kastrullerna. Jag returnerar beställnings- och utlovningsblanketten försedd med ett 1-klass frimärke till adressen Kuriren, PB 12, 65101 VASA (var snäll och stryk över den färdigtryckta adressen på kupongen och skriv in den nya under).

Erbjudandet gäller till den 30.11.2011

Kan sändas ofrankerat inom Norden. Kuriren betalar portot

kuriren

PB 12
SVARFÖRSÄNDELSE
KOD 5005430
65103 VASA

KP 6.10.

- Gud, låt mig inte bli försenad, ber lilla Lisa medan hon springer till söndagskolan. Olyckligtvis halkar hon i en pöl med gyttja och blir alldeles smutsig. Men hon reser sig och förstärker springa och be: Gud, låt mig inte bli försenad och du behöver inte heller duscha av mig!